

**Ocena jakości współpracy samorządu
z organizacjami pozarządowymi
– raport z badania Lokalnego Indeksu
Jakości Współpracy
w Suwałkach**

Suwałki, luty 2014

Autor:**Agnieszka Maszkowska**

Socjolog, trenerka. Od 2002 r. pracuje przy tworzeniu, realizacji i ewaluacji projektów edukacyjnych i społecznych z dziedziny partycypacji społecznej, ekologii, zrównoważonego rozwoju, aktywizacji zawodowej, wielokulturowości. W obszarze jej głównych zainteresowań leży współpraca międzysektorowa, w tym: samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi. Jest członkinią ciał opiniodawczo-konsultacyjnych, w tym Zespołu Konsultacyjnego ds. Organizacji Pozarządowych przy Prezydencie Miasta Białegostoku, Komisji Dialogu Społecznego ds. Konsultacji Społecznych w Urzędzie Miejskim w Białymstoku oraz Grupy Roboczej ds. przygotowania Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. Jest wiceprezeską Fundacji Laboratorium Badań i Działań Społecznych „SocLab”. Prowadzi szkolenia i doradztwo z zakresu m.in. partycypacji obywatelskiej i standardów zarządzania w trzecim sektorze. Moderuje procesy konsultacji społecznych. Zajmuje się ewaluacją programów społecznych oraz procesów partycypacyjnych.

Publikacje:

Red. A. Maszkowska, K. Sztop-Rutkowska, *Partycypacja obywatelska – decyzje bliższe ludziom*, Fundacja SocLab, Białystok, 2013 A. Maszkowska, *Zarządzanie organizacją*, w: red. K. Sztop-Rutkowska, *Poradnik standardów normatywnych dla organizacji pozarządowych*, Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej, Olecko 2012

Wydawca:**Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT**

ul. Noniewicza 91, 16 – 400 Suwałki

tel./fax 87 565 02 58

e-mail: pryzmat@pryzmat.org.pl

www.pryzmat.org.pl

Publikacja przygotowana i wydana w ramach projektu „Razem dla Suwałk”, który współfinansowany jest przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowany przez Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w partnerstwie z Miastem Suwałki.

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Model współpracy.....	6
2. Lokalny Indeks Jakości Współpracy. Metodologia badania.....	6
3. Organizacje pozarządowe w Suwałkach.....	8
4. Badanie ankietowe samorządu.....	9
5. Badanie ankietowe organizacji pozarządowych.....	15
6. Wywiady swobodne.....	24
7. Dyskusja moderowana.....	31
8. Podsumowanie wniosków i rekomendacji.....	36

Wstęp

Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w partnerstwie z Miastem Suwałki, realizuje projekt „Razem dla Suwałk”, którego celem jest zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych na terenie Miasta Suwałki. Jednym z działań projektu, są badania współpracy suwalskiego samorządu z organizacjami pozarządowymi, metodą Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy. Badania te mają na celu dokonanie diagnozy słabości relacji samorządu i organizacji pozarządowych oraz formułowanie propozycji rozwiązań, które stanowiąc będą wytyczne dla organizacji zarządowych i administracji samorządowej odnośnie budowania poprawnych relacji i efektywnej współpracy międzysektorowej.

Każde demokratyczne społeczeństwo opiera swoje funkcjonowanie i rozwój w oparciu o trzy elementy: demokratycznie wybraną władzę publiczną, której przedstawicielami są parlamentarzyści i radni, gospodarkę wolnorynkową, reprezentowaną przez sektor biznesu oraz dobrowolne instytucje obywatelskie, w postaci niezależnych organizacji pozarządowych. Organizacje te pełnią rolę pośredniczącą między obywatelem a administracją publiczną w sferze rozwiązywania problemów społecznych i działalności na rzecz dobra wspólnego. Prawdą bowiem jest to, że żadna władza nie jest w stanie rozwiązać wszystkich problemów społecznych, pomimo, że się o nich głośno mówi i dyskutuje. Okazuje się, że nawet najbardziej sprawnie działająca administracja publiczna w demokratycznym państwie prawnym nie jest w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb społeczeństwa, a wolny rynek z jego prawidłami jest często zbyt okrutny dla obywateli. Pomocą społeczeństwu służą wówczas bardzo często organizacje pozarządowe. Obszar ich działania jest niezmiernie szeroki, poczynając od działalności rekreacyjnej, hobbystycznej, poprzez pracę w zakresie sportu, kultury, sztuki oraz edukacji, kończąc na pracy z ludźmi wykluczonymi społecznie. Trudno mi wyobrazić funkcjonowanie dzisiejszych Suwałk, bez udziału tych podmiotów społecznych i inicjatyw, jakie podejmują, wspierając naszych mieszkańców. Tu następuje systematyczny rozwój. Zarówno badania społeczne, jak i codzienne obserwacje, ukazują, iż społeczna aktywność oraz zaangażowanie w działania dobroczynne stają się coraz bardziej popularne wśród mieszkańców naszego kraju, także tych z naszego regionu i miasta, gdzie powstaje coraz więcej organizacji i inicjatyw społecznych.

Działalność organizacji pozarządowych nie jest osadzona w próżni. Podmioty te funkcjonują w konkretnych warunkach, społecznych, ekonomicznych czy prawnych. Naturalną płaszczyzną, w której aktywność społeczna znajduje swój wyraz jest działalność w ramach wspólnot lokalnych. To na tym poziomie najłatwiej jest zidentyfikować problemy wymagające rozwiązania, a następnie podjąć inicjatywę obywatelską, która pozwoli na ich usunięcie. Pomocą organizacjom w codziennej działalności przychodzą partnerzy, z których bez wątpienia największym jest samorząd lokalny. Bo choć to od Sejmu zależą zmiany prawne, których skutkiem może być wiele pozytywnych przeobrażeń, jak uchwalona ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, to na co dzień najważniejszym partnerem dla większości organizacji pozarządowych są samorządy terytorialne. Gmina, powiat czy województwo współpracuje z nimi przy realizacji zadań publicznych, wspiera finansowo ich działalność oraz stwarza warunki do rozwoju, np. pomagając przy uzyskiwaniu dostępu do lokali, miejsc na spotkania, organizacji szkoleń czy doradztwa czy wspólnej realizacji projektów, ukierunkowanych na wsparcie swych mieszkańców.

Współpraca międzysektorowa, ma jednak sens tylko wtedy, gdy samorząd lokalny jak i organizacje pozarządowe cechować będzie rzeczywista chęć współpracy, profesjonalizm, który winien

także dotyczyć organizacji pozarządowych oraz wzajemne zrozumienie i chęć. Dialog obywatelski umożliwi nam angażowanie partnerów społecznych w kształtowanie polityki rozwoju państwa czy samorządu, nastawienie na rozwiązywanie problemów czy też redukcję konfliktów społecznych.

Obywatel aktywny to nie tylko taki co uczestniczy w wyborach, ale także obywatel, który interesuje się tym co się dzieje wokół niego. Bierze udział w dyskusji i ma poczucie świadomości, że jego głos jest brany pod uwagę w procesie podejmowania decyzji, które swymi skutkami mogą dotknąć każdego z nas. Aktywna rola obywatela polega także na zaangażowaniu się w inne formy własnej aktywności obywatelskiej, m.in. na udziale w konsultacjach społecznych czy referendach, zgłaszaniu propozycji własnych inicjatyw uchwałodawczych, tworzeniu organizacji pozarządowych i uczestnictwie w ich działalności czy domaganiu się informacji o działalności organów władzy publicznej, która staje się de facto formą kontroli społecznej nad administrowaniem sprawami publicznymi w imieniu społeczności lokalnych, przez wyłonionych w wyniku wyborów powszechnych ich przedstawicieli. Elementem obywatelskości jest także poczucie odpowiedzialności za swoje otoczenie.

W niniejszym opracowaniu przedstawiamy wyniki badań metodą Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy, jakie zostały przeprowadzone przez socjolog Agnieszkę Maszkowską, która w styczniu i lutym 2014 r., uwzględniając dostępne dane dotyczące współpracy, jak sprawozdania, rejestry czy wyniki konsultacji, wzbogaciła je analizą danych uzyskanych na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych oraz wywiadów z przedstawicielami samorządu i organizacji pozarządowych. Badania zostały zakończone dyskusją moderowaną w formie warsztatu, która odbyła się w dniu 26 lutego 2014 r. w Suwałkach.

W niniejszym opracowaniu, zawarta jest analiza wyników badań, których wyniki mają wspomagać kreowanie polityki Miasta Suwałki w obszarze, który dotyczy relacji na linii samorząd – sektor pozarządowy. Identyczne badanie zostanie przeprowadzone także w 2015 r., tak by dokonać oceny, w jaki sposób, realizacja projektu „Razem dla Suwałk”, przyczyniła się do podniesienia jakości współpracy między samorządem a organizacjami pozarządowymi. Rezultatem oceny nie ma być ocena samorządu, ale rozpoczęcie wspólnego doskonalenia współpracy oraz wypracowanie metody systematycznej oceny stanu współpracy.

W tym miejscu, pragnę podziękować wszystkim – zarówno przedstawicielom suwalskiego samorządu, jak i organizacjom pozarządowym – za udział w tych badaniach i czas na to poświęcony. Mam nadzieję, że projekt „Razem dla Suwałk”, przyczyni się do kształtowania partnerskich relacji między władzami miasta i pracownikami administracji samorządowej, a społecznością lokalną i organizacjami pozarządowymi, bez których obraz Suwałk bez wątpienia nie byłby tak pozytywny. To nasze wspólne miasto, gdzie żyjemy, pracujemy i uczymy się. Tylko wspólna rozmowa, szeroko pojęty dialog społeczny, wyrażanie własnej opinii, poglądów, dzielenie się swoimi uwagami i alternatywnymi rozwiązaniami umożliwi poznanie stanowiska wszystkich zainteresowanych stron oraz współdziałanie dla dobra wspólnego obywateli, w którym swe miejsce mają także organizacje pozarządowe.

dr Jarosław Ruszewski

Prezes

Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT

1. Model współpracy

Model współpracy jest wskazaniem ogólnej metody budowania właściwych relacji między sektorem publicznym i organizacjami pozarządowymi przede wszystkim w oparciu o zapisy Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.¹

Model wyszczególnia trzy płaszczyzny współpracy:

1. Współpracy organizacji jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych, w tym:
 - a. Wzajemnego informowania się;
 - b. Współtworzenia strategii i programów polityk publicznych;
 - c. Konsultowania projektów aktów prawa lokalnego;
 - d. Współpracy przy wdrażaniu polityk publicznych;
 - e. Uczestnictwa organizacji w ocenie wykonania strategii i programów polityk publicznych.
2. Współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych, w tym:
 - a. Finansowania działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych;
 - b. Wykorzystania niefinansowych form wsparcia działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych;
 - c. Tworzenia partnerstw między organizacjami a administracją samorządową.
3. Infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do rozwoju aktywności społecznej, a w tym:
 - a. Tworzenie przez samorządy systemów wspierania organizacji pozarządowych;
 - b. Wspierania przez samorządy integracji środowisk pozarządowych.

2. Lokalny Indeks Jakości Współpracy. Metodologia badania.

Model współpracy opisuje pewien wzorzec, według którego powinna być oceniana jakość współpracy międzysektorowej. Na tej podstawie opracowany został również *Niezbędnik do (samo)oceny współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi (Lokalny Indeks Jakości Współpracy)*, który służyć może następującym celom:

- pomocy przedstawicielom organizacji pozarządowych i administracji samorządowej (każdego szczebla) w dokonaniu wspólnej oceny wzajemnych relacji i jakości współpracy;
- pomocy w sformułowaniu pomysłów, jak te relacje poprawić i spowodować, żeby współpraca przyczyniała się do podniesienia jakości życia mieszkańców wspólnoty samorządowej.

1. Poradnik modelowej współpracy jest dostępny na stronie internetowej: <http://www.pokl541.pozytek.gov.pl/Produkty,38.html>

Powyższe założenia przyświecały realizatorom projektu „Razem dla Suwałk” - Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat” w Suwałkach oraz Urzędowi Miejskiemu w Suwałkach.

Na podstawie *Niezbędnika*, opracowano metodologię badania oraz warsztatów, mających na celu diagnozę współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w Suwałkach oraz wypracowanie rekomendacji.

Metodologia badania

W celu uzyskania rzetelnej diagnozy przeprowadzono wieloetapowe badania oraz wykorzystano szereg metod i technik badawczych, czyli tzw. triangulację metodologiczną w odniesieniu do źródeł danych oraz metod badawczych.

1/ Źródła danych.

Ze względu na zalety, jak i ograniczenia typowe dla różnego rodzaju źródeł danych, wykorzystane zostały zarówno dane zastane, jak i dane pierwotne, uzyskane w trakcie realizacji wywiadów swobodnych, ankiet (CAWI) oraz dyskusji moderowanej w formie warsztatu.

Wykorzystane zostaną różne źródła informacji:

- pierwotne – informacje pozyskane w celu realizacji badania, pochodzą z wywiadów, ankiet, dyskusji w formie warsztatu,
- wtórne – informacje już istniejące, w postaci dokumentów lub informacji na stronach internetowych.

2/ Metody badawcze.

Zastosowanie szerokiego wachlarza dostępnych technik jest gwarancją otrzymania wysokiej jakości danych. Zasada triangulacji metod badawczych pozwala na zminimalizowanie słabości poszczególnych technik zbierania danych przy równoczesnym wykorzystaniu zalet każdej z nich.

Techniki badawczo-analityczne:

1. Analiza dokumentów (*Desk Research*)

Analiza dokumentów przeprowadzona była jako jeden z pierwszych etapów realizacji badania i pozwoliła zebrać informacje, które zostały wykorzystane do przygotowania narzędzi badawczych oraz opracowania raportu końcowego.

W ramach analizy Desk Research zostały poddane analizie:

Stan prawny – w szczególności istniejące dokumenty i programy, takie jak program współpracy, uchwały dotyczące konsultacji społecznych.

Stan faktyczny – w szczególności sprawozdania z realizacji programu współpracy, informacje o bieżącej współpracy zamieszczane w internecie, strategie, programy, raporty z badań.

Podstawowymi źródłami informacji była strona internetowa i Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Suwałki.

2. Badanie ilościowe.

Opracowane zostały dwie ankiety, jedna skierowana do samorządu miasta Suwałki, druga do organizacji pozarządowych z terenu miasta Suwałki. Ich celem było uzyskanie danych służących do opisu stanu współpracy organizacji z samorządem.

3. Badanie jakościowe.

Badanie jakościowe, w postaci wywiadów swobodnych, służyło zbadaniu szczegółowych

i osobistych opinii respondentów na kluczowe kwestie związane z analizowanymi zagadnieniami. Mało na celu na znalezienie odpowiedzi na pytania, dla których uzyskanie pełnej wiedzy na podstawie samej analizy dokumentacji i innych metod uzupełniających było trudne lub niemożliwe.

4. Dyskusja moderowana.

Narzędziem podsumowującym diagnozę stanu współpracy, a jednocześnie umożliwiającym sformułowanie rekomendacji był warsztat, przypominający formułą FGI (Focus Group Interview).

3. Organizacje pozarządowe w Suwałkach²

Suwałki są drugim co do wielkości miastem województwa podlaskiego, miastem na prawach powiatu i siedzibą władz powiatu suwalskiego (ziemskiego) oraz gminy Suwałki (wiejskiej). Zamieszkuje je ponad 69 tys. mieszkańców, powierzchnia gminy wynosi 65,24 km².

W rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego figuruje 189 podmiotów z siedzibą w Suwałkach, w tym 29 organizacji pożytku publicznego.

Suwałki pod względem liczby organizacji pozarządowych wypadają lepiej od średniej dla województwa podlaskiego, ale jednocześnie słabiej od średniej krajowej i średniej dla innych badanych miast Polski Wschodniej. W 2012 r. liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Suwałkach wyniosła 3,3. Z danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego (Wydział Spraw Społecznych) wynika, że w mieście jest zarejestrowanych około 150 organizacji pozarządowych, z czego aktywnie działa około 60.

Ponadto, pomimo ogólnego trendu związanego z rozwojem inicjatyw stowarzyszeniowych, w Suwałkach przyrost liczby organizacji pozarządowych jest najniższy ze wszystkich porównywanych wskaźników. Trzeba natomiast zaznaczyć, że część z suwalskich organizacji pozarządowych wykazuje się bardzo dużą i stale rosnącą aktywnością, przede wszystkim organizacje działające w sferze kultury i sportu. Są to zarówno podmioty zajmujące się szeroko rozumianą popularyzacją kultury, jak np. Stowarzyszenie Przyjaciół Suwalszczyzny w Suwałkach, Augustowsko-Suwalskie Towarzystwo Naukowe, Stowarzyszenie Kulturalne „Bibliofil”, ale również zrzeszenia konkretnych środowisk artystycznych i miłośników sztuki np. Suwalskie Towarzystwo Fotograficzne czy Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie po drodze” zajmujące się m.in. organizacją spektaklów plenerowych pod nazwą Teatr-Akcje.

Wśród organizacji pozarządowych zajmujących się działalnością sportową większość ukierunkowana jest na konkretną dyscyplinę. Wiodącymi dyscyplinami sportowymi w Suwałkach są: piłka nożna (SKS Wigry Suwałki – II liga gr. wschodnia), piłka siatkowa („Ślepsk” Suwałki – I liga), badminton (SKB „Litpol-Malow” Suwałki), żeglarstwo (UŻK „Grot” Suwałki), pływanie (MUKS „Olimpijczyk” Suwałki) oraz lekkoatletyka (LUKS „Hańcza” Suwałki). Działają również kluby i stowarzyszenia szachowe, tenisowe, brydżowe i inne. Do takich należy Automobilklub Suwałki organizujący Suwalski rajd samochodowy Suwałki-Alytus. Ogólną popularyza-

2. Opracowane na podst. projektu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Suwałk do roku 2020 oraz danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

cją sportu w mieście zajmuje się też Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej oraz Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SALOS” (organizator Międzynarodowego Turnieju Tenisowego w Suwałkach).

W innych obszarach również działają organizacje pozarządowe, do prężnie rozwijających się można zaliczyć m.in.: Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat wspierające rozwój społeczeństwa obywatelskiego, Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci „Przystań”, która prowadzi działania na rzecz dzieci i młodzieży, Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku” oraz Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór” świadczące pomoc psychoterapeutyczną osobom dotkniętym uzależnieniem. W celu wspierania inicjatyw społecznych, a także opiniowania i doradzania Prezydentowi Miasta w sprawach związanych z działalnością społeczną w listopadzie 2012 r. powołano Suwalską Radę Działalności Pożytku Publicznego. Od 2012 roku funkcjonuje również finansowane ze środków miejskich w trybie konkursowym Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. Mieści się ono w wyremontowanej kamienicy, przekazanej na ten cel przez Wojewodę Podlaskiego.

4. Badanie ankietowe samorządu.

Przeprowadzone badanie samorządu miało na celu uzyskanie danych obrazujących rzeczywistą współpracę między administracją publiczną a sektorem pozarządowym w mieście Suwałki, w szczególności w zakresie realizacji zapisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.).

Pierwszym źródłem danych była ankieta skierowana do samorządu, dotycząca następujących zagadnień:

1. Współpraca finansowa
2. Inicjatywa lokalna
3. Współpraca pozafinansowa
4. Program współpracy
5. Wolontariat

Drugim źródłem danych było sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2012 r.³

Z uzyskanych danych wynika, że współpraca miasta z organizacjami miała charakter finansowy oraz pozafinansowy. Współpraca finansowa miasta z organizacjami odbywała się w formie wspierania realizacji zadań publicznych, uznanych jako priorytetowe dla miasta. Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji, odbywało się głównie po przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert organizowanych zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.).

3. Sprawozdanie znajduje się na stronie internetowej pod adresem: <http://um.suwalki.pl/wp-content/uploads/2013/06/Sprawozdanie.pdf> [18.02.2014].

Prezydent Miasta w 2012 r. ogłosił 11 otwartych konkursów ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych (w tym jeden unieważnił), na które złożono 162 oferty.

Organizacje z własnej inicjatywy (poza ogłoszonymi otwartymi konkursami ofert i naborami ofert) złożyły 52 oferty na realizację zadań publicznych, w tym największą aktywnością wykazały się kluby sportowe, które złożyły z własnej inicjatywy 46 ofert. Spośród złożonych ofert, do realizacji przyjęto 41 ofert udzielając wsparcia finansowego z budżetu Miasta.

Tab. 1. Liczba otwartych konkursów ofert w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ogłoszonych w 2012 roku:

	powierzenie	wspieranie
liczba konkursów ogłoszonych w 2012 roku	0	11

Tab. 2. Liczba ofert złożonych w trybie konkursowym, zawartych umów i wysokość przekazanych środków w podziale na rodzaje podmiotów oraz tryb w 2012 roku.

	organizacje pozarządowe i stowarzyszenia jst		podmioty kościelne i wyznaniowe		spółdzielnie socjalne		spółki non-profit oraz kluby sportowe	
	powierzenie	wspieranie	powierzenie	wspieranie	powierzenie	wspieranie	powierzenie	wspieranie
liczba ofert złożonych w 2012 roku	0	111	0	7	0	1	0	43
liczba zawartych umów (podpisanych w 2012 roku)	0	65	0	7	0	1	0	30
w tym liczba umów wieloletnich (podpisanych w 2012 roku)	0	0	0	0	0	0	0	0
wysokość przekazanych w 2012 roku środków w PLN na podstawie umów podpisanych w roku 2012	0	541855,75 zł	0	131800 zł	0	35000 zł	0	120724,55 zł
w tym wysokość przekazanych w 2012 roku środków w PLN na podstawie umów wieloletnich podpisanych w 2012 roku	0	0	0	0	0	0	0	0

Tab. 3. Liczba ofert złożonych w trybie pozakonkursowym, liczba umów oraz wysokość przyznanych środków w 2012 roku

	Organizacje ogółem
Tryb	Wspieranie
Liczba ofert złożonych w 2012 roku	25
Liczba zawartych umów (podpisanych w 2012 roku)	15
Wysokość przekazanych w 2012 roku środków w PLN na podstawie umów podpisanych w roku 2012	64.056,00 zł

W Suwałkach zlecano również zadania publiczne na podstawie przepisów ustaw innych niż ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Nabory ofert organizowane były także na podstawie uchwały Nr VIII/50/2011 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 107, poz. 1220).

Tab. 4. Liczba ofert, zawartych umów oraz wysokość przyznanych środków na podstawie przepisów innych niż Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2012 roku.

	organizacje pozarządowe i stowarzyszenia jst	podmioty kościelne i wyznaniowe	spółdzielnie socjalne	spółki non-profit oraz kluby sportowe
liczba ofert złożonych w 2012 roku	0	0	0	38
liczba zawartych umów (podpisanych w 2012 roku)	0	0	0	36
wysokość przekazanych w 2012 roku środków w PLN	0	0	0	1.230.303,57 zł

Powyższe dane wskazują na duży udział zadań zleconych na podstawie przepisów innych niż ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - ponad 50% środków przekazano w Suwałkach organizacjom pozarządowym na podstawie regulacji ustawy o sporcie.

Wśród obszarów działalności, w których udzielano wsparcia finansowego znajdują się:

- pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- ochrona i promocja zdrowia; działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- wypoczynek dzieci i młodzieży;
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- turystyka i krajoznawstwo;
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.

Inicjatywa lokalna

Możliwość realizacji zadań publicznych w formie inicjatywy lokalnej istnieje w Suwałkach od 2011 roku. Tryb i szczegółowe kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ra-

mach inicjatywy lokalnej określone są w uchwale Nr XI/85/2011 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 21 czerwca 2011r.

W 2012 roku zostało złożonych 8 wniosków i zawarto 8 umów na zadania w następujących dziedzinach:

1. działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, w szczególności budowę, rozbudowę lub remont dróg, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków oraz obiektów architektury stanowiących własność gminną;
2. działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, a także kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
3. edukacja, oświata i wychowania.

Współpraca pozafinansowa

Miasto Suwałki w 2012 roku prowadziło również współpracę pozafinansową z organizacjami polegającą w szczególności na:

- Współpracy w sferze programowej, planowanie oraz realizacja wspólnych przedsięwzięć, np.: konferencje, szkolenia, warsztaty
- Informowaniu organizacji pozarządowych o źródłach pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych, np. z funduszy UE
- Promocji działalności pożytku publicznego i podmiotów działających w tym obszarze
- Pomocy organizacjom pozarządowym w publikowaniu informacji
- Współpracy w zakresie oceny realizacji programów
- Pomocy w nawiązywaniu kontaktów krajowych i międzynarodowych
- Konsultacji telefonicznych
- Pomocy w zakładaniu organizacji pozarządowych
- Tworzeniu banków danych o organizacjach pozarządowych
- Patronatu członków kierownictwa urzędu / jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych nad działaniami organizacji pozarządowych.
- Utworzeniu bazy kandydatów – przedstawicieli do składów komisji konkursowych do opiniowania ofert na realizację zadań publicznych
- Typowaniu przedstawicieli organizacji pozarządowych do prestiżowej corocznej nagrody Prezydenta Miasta Suwałk „Włóczyńni Jaćwingów”
- Udzielaniu wsparcia lokalowego (tryb bezprzetargowy najmu, niższe ceny niż rynkowe, bezpłatne udostępnianie)
- Powoływaniu zespołów inicjatywnych, doradczo-konsultacyjnych (15 zespołów, m.in. Rada Działalności Pożytku Publicznego, rady w obszarach: sportu, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, 10 zespołów ds. strategii rozwoju)
- Prowadzeniu konsultacji aktów prawnych i dokumentów strategicznych - 3 konsultacje udokumentowane w postaci sprawozdania z przebiegu i rezultatów.

W zakresie konsultowania z organizacjami pozarządowymi dokumentów, programów, uchwał stosowane były następujące formy konsultacji:

1. wgląd w siedzibie urzędu oraz przedstawianie swoich uwag i opinii
2. uczestnictwo w pracach grupy roboczej opracowującej program
3. uczestnictwo w spotkaniu konsultacyjnym na którym przedstawiano założenia programu.
4. dostęp do projektu programu na stronie internetowej www.um.suwalki.pl (np. w BIP).

Program współpracy

W Suwałkach uchwalany jest roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Program na rok 2013 uchwalony był 27.11.2012 roku. Poprzedziły go konsultacje społeczne z organizacjami pozarządowymi. Projekt dokumentu był udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przesłany mailem do organizacji z prośbą o zaopiniowanie. Sprawozdanie z konsultacji społecznych programu oraz sprawozdanie z realizacji programu zostały sporządzone i zamieszczone w BIP.

Wolontariat

Prawne aspekty wolontariatu zostały uregulowane w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z przepisami, wolontariusz może pracować na rzecz organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji), organizacji kościelnych itp. oraz organów administracji publicznej i podległych im jednostek, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Wolontariat stał się podstawą działalności wielu organizacji pozarządowych, gdyż wiele z aktywnie działających organizacji nie zatrudnia pracowników etatowych.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że w roku 2012 Urząd Miejski nie zawierał umów wolontariackich. Z uzyskanych podczas całego badania informacji można wnioskować, że Miasto Suwałki w ograniczonym stopniu zajmuje się promocją wolontariatu (patronat obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusza).

Od 2003 roku w Suwałkach Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT prowadzi Suwałskie Biuro Wolontariatu, które wzmacnia potencjał organizacyjny i kadrowy organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych (szkoły, przedszkola, domy kultury, domy pomocy społecznej itp.). Jest swoistą „skrzynką kontaktową” pomiędzy biorcami i dawcami zjawiska wolontariatu. Prowadzi pośrednictwo pracy dla wolontariuszy i organizacji, organizuje konkurs „Barwy wolontariatu” w ramach którego nagradzani są wolontariusze, obchody Międzynarodowego Dnia Wolontariusza pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. Biuro także sprawuje inne bardziej zaawansowane funkcje: aktywnie promuje wolontariat jako ważne zjawisko w życiu społecznym, systematycznie powiększa grono zarówno organizacji, jak i ochotników – szkoli je i wspiera, dociera do mediów i opinii publicznej tworząc wokół wolontariatu sprzyjający klimat. Odbiorcami usług są wolontariusze oraz organizacje pozarządowe i instytucje publiczne, które zamierzają pozyskać wolontariuszy, usprawnić ich codzienną pracę lub włączyć ich w organizację i udział w wydarzeniach specjalnych. Realizuje też własne programy specjalne – odpowiadając na zgłoszone potrzeby środowiska, m.in. „Szkolne Kluby Wolontariusza”, „Młodzieżowa Grupa

Ratownicza”, „Wolontariusz – opiekun pokrzywdzonego”, „Autochodzik” w ramach których przygotowani są wolontariusze, którzy w zależności od programu angażują się w specjalistyczne przedsięwzięcia. Suwalskie Biuro jest członkiem Ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu w Polsce.

Podsumowanie

1/ Wysokość środków na zlecenie zadań publicznych jest stosunkowo niska.

W ramach współpracy finansowej Miasto zawarło z organizacjami 155 umów (dla porównania: w 2010 r. - 146 umów, w 2011 r. - 157 umów) o wsparcie realizacji zadań publicznych oraz przekazało organizacjom środki finansowe (dotację) w kwocie 2.140.934,44 zł (dla porównania: w 2010 r. - 1.719.582,89 zł, w 2011 r. - 1.987.622,65 zł). Kwota ta stanowi 0,87% wydatków bieżących miasta Suwałki w 2012 roku. Jest to wskaźnik dużo niższy od średniego poziomu w kraju, który wynosi 1,4%.

2/ Znaczną część środków na realizację zadań publicznych stanowią środki własne organizacji pozarządowych oraz środki pozyskane z innych źródeł.

Organizacje na realizowane zadania publiczne, wydatkowały środki własne i środki pozyskane ze źródeł innych niż budżet Miasta, w kwocie 2.079.217,67 zł (w 2010 r. - 3.267.507,51 zł, w 2011 r. - 2.781.673,38 zł). Łącznie na zrealizowane zadania publiczne w 2012 r. w ramach programu współpracy wydatkowano kwotę 4.220.161,11 zł. Powyższe dane wskazują, że wkład finansowy sektora pozarządowego w realizację zadań publicznych jest znaczący i wynosi blisko 50%.

3/ Urząd Miejski nie przekazywał w 2012 roku środków na realizację zadań publicznych na podstawie umów wieloletnich.

Art. 16 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przewiduje możliwość zawarcia nawet 5-letniej umowy z organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie zgodnie z przepisami o finansach publicznych dotacja celowa dla organizacji pozarządowych może być przyznawana jedynie w cyklu rocznym, zgodnie z rokiem budżetowym. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie w pełni jasno odnosi się do kwestii zlecenia realizacji zadań publicznych na okres wykraczający poza rok budżetowy. Trudności interpretacyjne oraz konieczność systemowego odczytywania jej przepisów wspólnie z ustawą o finansach publicznych są w praktyce dla wielu samorządów barierą wieloletniego kontraktowania usług społecznych na rzecz organizacji pozarządowych.⁴

4/ Urząd Miejski nie przekazywał w 2012 roku środków na realizację zadań publicznych w formie powierzenia.

4. Zob. Wieloletnie kontraktowanie usług – powiat miasto Suwałki, Raport opracowany w ramach projektu „Wieloletnie kontraktowanie usług społecznych na terenie woj. podlaskiego”, realizowanego przez Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej, http://europartner-akie.pl/kontraktowanieuslug/wp-content/docs/raport_suwalki_miasto.pdf [18.02.2014]

Z badań wynika⁵, że powierzanie zadań, czyli pełne finansowanie wykonania zadań publicznych przez organizacje, jest praktykowane przez 2/3 miast na prawach powiatu. Zarówno w skali całej Polski, jak również poszczególnych gmin, w trybie powierzania przekazywanych jest znacznie mniej środków.

- 5/ Organizacje pozarządowe w 2012 roku złożyły tylko jedną ofertę wspólną – na prowadzenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.
- 6/ Roczny program współpracy jest uchwalany w terminie, po konsultacjach społecznych z organizacjami. Formy konsultacji są ograniczone do pisemnego zgłaszania uwag, brakuje spotkań bezpośrednich z przedstawicielami organizacji.
- 7/ W Suwałkach nie ma wieloletniego programu współpracy z organizacjami.
- 8/ Sprawozdanie z realizacji programu współpracy za 2012 rok nie zawiera informacji na temat zasad publicznych zrealizowanych w trybie inicjatywy lokalnej.

5. Badanie ankietowe organizacji pozarządowych.

Ankieta badająca ocenę jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w mieście Suwałki została opracowana na podstawie ankiety zaproponowanej w *Niezbędniku do (samo)oceny współpracy samorządu z organizacjami. Lokalny Indeks Jakości Współpracy*. Część pytań została zmodyfikowana, dodano również pytania uzupełniające. Ankietę przeprowadzono w styczniu i lutym 2014 r. Została rozesłana do suwalskich organizacji drogą mailową, była również zamieszczona na stronie internetowej Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT. Zastosowano ankietę CAWI (ankieta internetowa). Wypełniło ją 19 organizacji (obszary: pomoc społeczna, kultura, sztuka, sport, turystyka, ochrona zdrowia, rynek pracy, rozwój lokalny, ochrona środowiska, wsparcie 3 sektora i inne).

Ankieta składała się z 23 pytań z następujących obszarów:

- 1/ Ogólna ocena jakości współpracy /ZAKRES WSPÓŁPRACY
- 2/ Samorząd jako partner organizacji pozarządowych / PODEJŚCIE ADMINISTRACJI
- 3/ Organizacje pozarządowe jako partner samorządu / PODEJŚCIE ORGANIZACJI
- 4/ Uwarunkowania współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.
- 5/ Rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

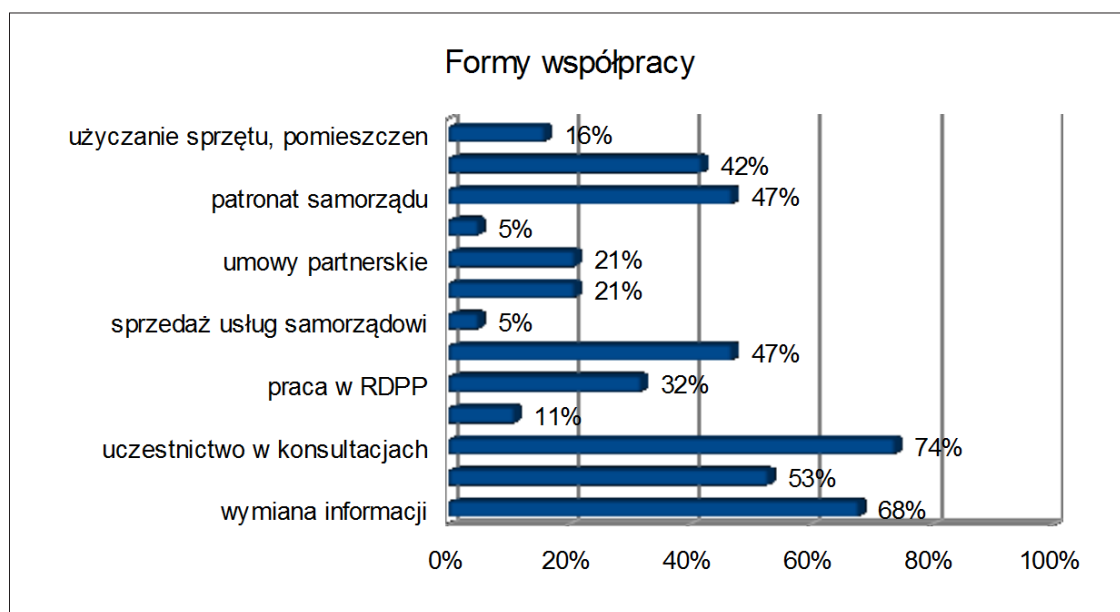
Ad. 1. Ogólna ocena jakości współpracy /ZAKRES WSPÓŁPRACY

Zakres pytań dotyczył trzech komponentów, w szczególności form współpracy jakie występują między organizacjami a samorządem, oceny jakości oraz oceny intensywności współpracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

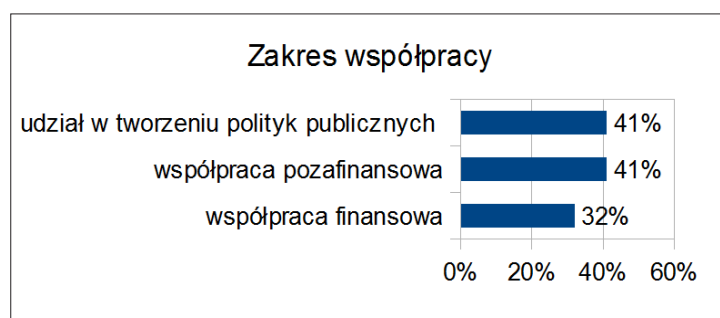
5. Zob. J. Herbst, Raport z desk research Od partnerstwa do kooperacji. Zlecenie zadań organizacjom, Centrum Inicjatyw Obywatelskich w Słupsku, www.zlecaniezadan.pl

Kategoria oceny	Wartość wskaźnika	Poziom oceny max.	Ocena w skali 1-5
1. ZRÓŻNICOWANIE FORM WSPÓŁPRACY	100%	100%	5,00
2. OCENA JAKOŚCI WSPÓŁPRACY	3,16	5	3,16
3. OCENA INENSYWNOŚCI WSPÓŁPRACY	2,89	5,00	2,89
Średnia ocena zakresu współpracy			3,68

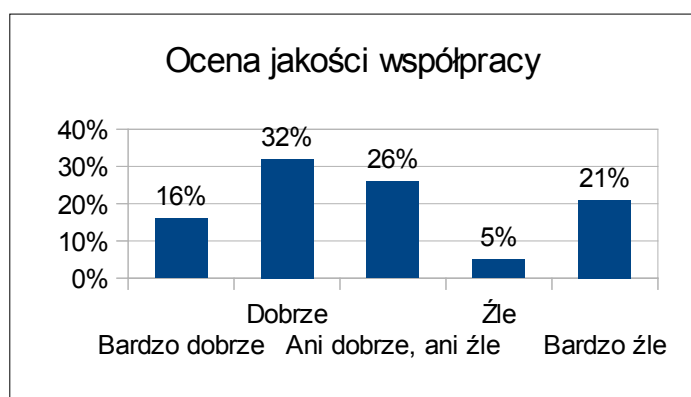
W ciągu ostatnich 12 miesięcy badane organizacje korzystały ze wszystkich wymienionych w ankiecie form współpracy. Najwięcej badanych wskazało udział w konsultacjach (74%) oraz wymianę informacji (68%).

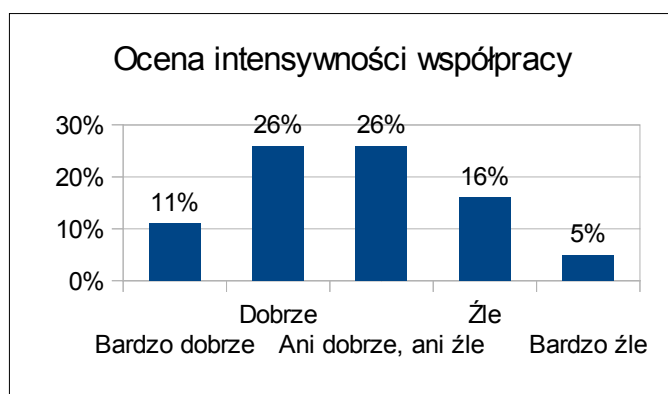
Po ujęciu w/w form współpracy w trzy kategorie (udział w tworzeniu polityk publicznych, współpraca finansowa, współpraca pozafinansowa), zakres współpracy badanych organizacji z administracją przedstawia się następująco:

Blisko połowa badanych organizacji ocenia bardzo dobrze i dobrze jakość współpracy z administracją (48%), 1/4 z nich określa tę współpracę źle i bardzo źle (26%).

37 % badanych organizacji ocenia bardzo dobrze i dobrze intensywność współpracy, zaś źle i bardzo źle 1/5 organizacji (21%). Zarówno jeśli chodzi o ocenę jakości, jak również intensywność współpracy, ponad 1/4 respondentów jest zdania, że są one na średnim poziomie (26 % odpowiedzi „ani dobrze, ani źle”).

Ankieta zawierała również pytanie uzupełniające ten obszar współpracy. Respondenci wskazywali zalety oraz wady w relacjach swojej organizacji z samorządem.

Wśród zalet wymieniane były następujące kwestie:

- 1/ otwartość i życzliwość: *chęci współpracy, życzliwość we wzajemnych kontaktach - wsparcie Pana Prezydenta, bardzo dobry kontakt, reagowanie na potrzeby i trudności, dobry kontakt z Naczelnik Oświaty i Sportu, otwartość Urzędu Miasta na propozycje i realizację przedsięwzięć*
- 2/ informowanie i pomoc: *rozpowszechnianie informacji, wszechstronna pomoc w realizacji przedsięwzięć, wyraźne wskazówki co do popełnianych błędów i pomoc w ich naprawie*
- 3/ uwzględnianie w planach samorządu zadań dotyczących sportu
- 4/ udostępnianie pomieszczeń
- 5/ dotacja z Miasta Suwałki na prowadzenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.

Wśród wad pojawiły się następujące problemy:

- 1/ zaufanie i współpraca: *brak zaufania do organizacji, brak chęci współpracy, niedocenianie stowarzyszenia, zerowa współpraca z wydziałem kultury, trudna współpraca z wydziałem spraw społecznych, za mała inicjatywa ze strony UM;*
- 2/ wsparcie finansowe i pozafinansowe: *brak możliwości dialogu w pozyskaniu lokalu, brak dotacji (choć minimalnej) działań naszej organizacji;*

3/ pełnomocnik: *brak (obecny) pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych, najlepiej wywołującego się z tego środowiska, znającego jego problemy, brak wyznaczonych osób, z którymi organizacje pozarządowe mogą całościowo załatwić problem, trudność w kontaktach osobistych, tylko raz w tygodniu spotkania otwarte z obywatelami, a poza nimi nie można się umówić na spotkanie, dostępność urzędników, ale tylko w ich godzinach urzędowania*

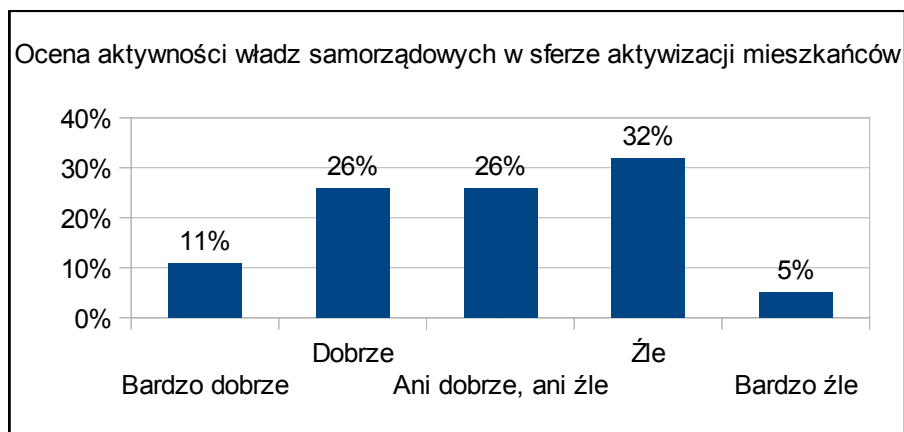
4/ biurokracja: *za dużo papierologii w porównaniu do kwoty dofinansowania, nadmierna biurokracja.*

Ad. 2. Samorząd jako partner organizacji pozarządowych / PODEJŚCIE ADMINISTRACJI

Zakres pytań dotyczył trzech komponentów, w szczególności oceny podejścia przedstawicieli samorządu do organizacji pozarządowych, jakości rozwiązań stosowanych przez samorząd we współpracy z organizacjami oraz działań samorządu, zmierzających do aktywizacji społecznej mieszkańców miasta Suwałki.

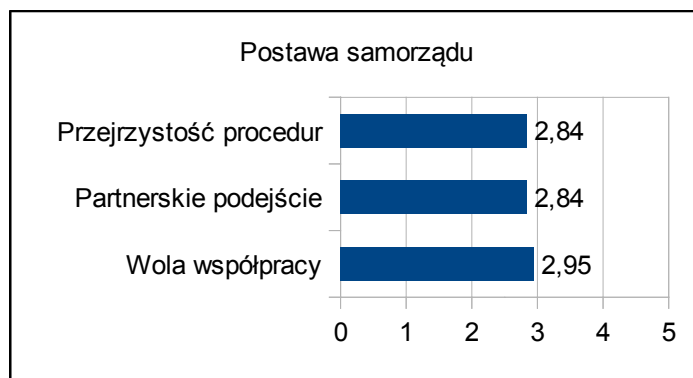
Kategoria oceny	Wartość wskaźnika	Poziom oceny max.	Ocena w skali 1-5
1. Działania JST na rzecz aktywizacji	3,05	5,00	3,05
2. Postawa względem organizacji	2,88	5,00	2,88
3. Wybrane działania JST	2,65	5,00	2,65
Średnia ocena podejścia administracji			2,86

37% badanych organizacji ocenia bardzo dobrze i dobrze aktywność władz samorządowych w sferze aktywizacji mieszkańców. Również 37% organizacji ocenia tę aktywność źle i bardzo źle. ponad 1/4 badanych ocenia tą cechę samorządu średnio (26% odpowiedzi „ani dobrze, ani źle”).

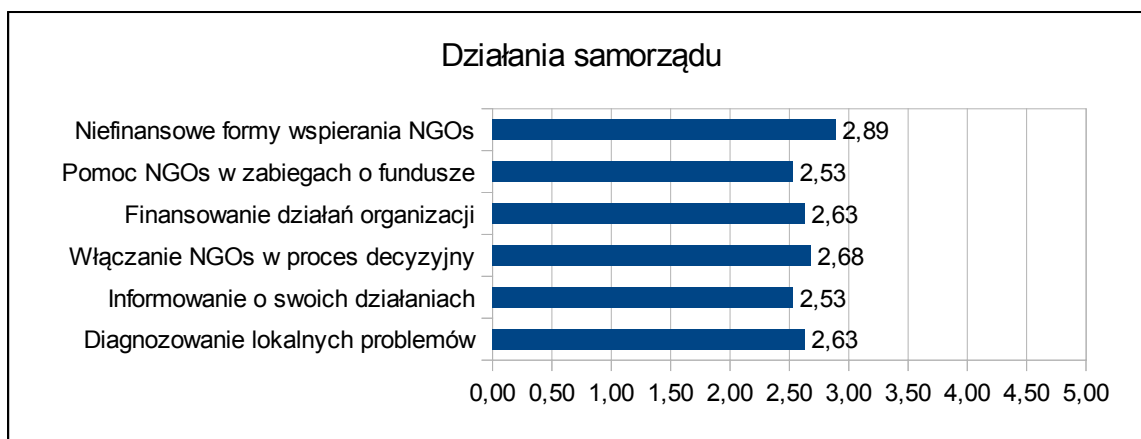

Na pytanie o ocenę przejrzystości i jawności reguł dotyczących współpracy - konsultowania, przekazywania środków 21% badanych wybrało odpowiedź: „dobrze”, natomiast 37% wybrało odpowiedź „źle” i „bardzo źle”. Aż 42% badanych wybrało odpowiedź średnią, tj. „ani dobrze, ani źle”. Badani pytani byli o to, jak oceniają stosowanie zasady partnerstwa. 43% uznało, iż ocenia ją dobrze i bardzo dobrze, zaś blisko 1/3 ocenia ją bardzo źle. Ponownie spora część respondentów ocenia ją średnio (26%). Nieco lepiej oceniana jest wola współpracy przy realizacji zadań publicznych, choć w tym przypadku oceny dobre i bardzo dobre (37%) równoważą się

z oceną złą i bardzo złą (również 37 % odpowiedzi). Wskaźniki obrazujące ocenę w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Organizacje były również pytane o ocenę sześciu obszarów działania samorządu względem organizacji pozarządowych, m.in. diagnozowanie lokalnych problemów, włączanie w proces decyzyjny, wsparcie finansowe i pozafinansowe. W każdym z tych obszarów odpowiedzi „dobrze i bardzo dobrze” stanowiły od 16 do 37 %, zaś odpowiedzi „złe” i bardzo źle - od 32 do 63%. Stosunkowo najlepszą ocenę uzyskał obszar wsparcia niefinansowego, co pokazuje poniższa tabela (wartość uśredniona wskaźnika).

Ad. 3. Organizacje pozarządowe jako partner samorządu / PODEJŚCIE ORGANIZACJI

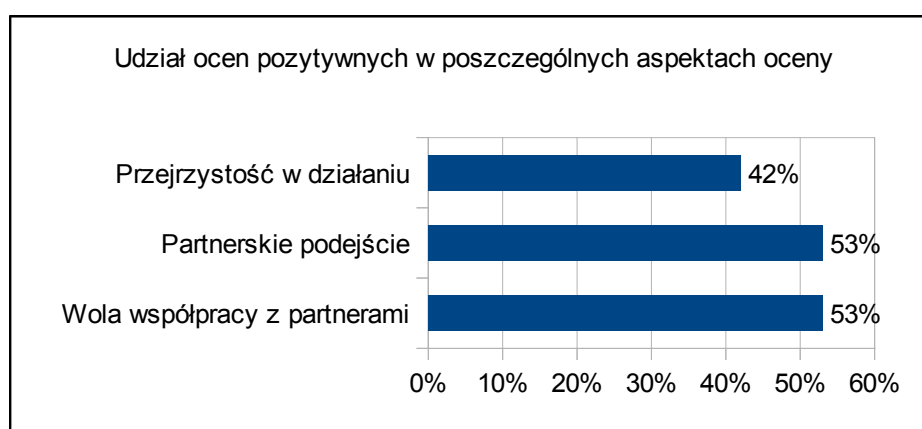
Kolejny blok pytań dotyczył oceny działalności organizacji pozarządowych przez organizacje, oceny poziomu aktywności społecznej mieszkańców miasta Suwałki oraz oceny sposobu działania organizacji pozarządowych, w zakresie współpracy z samorządem oraz z innymi partnerami w tym NGO.

Kategoria oceny	Wartość wskaźnika	Poziom oceny max.	Ocena w skali 1-5
1. Aktywność społeczna mieszkańców	3,00	5,00	3,00
2. Postawa w zględem JST i partnerów	3,38	5,00	3,38
3. Wybrane działania organizacji	3,09	5,00	3,09
Średnia ocena podejścia organizacji			3,68

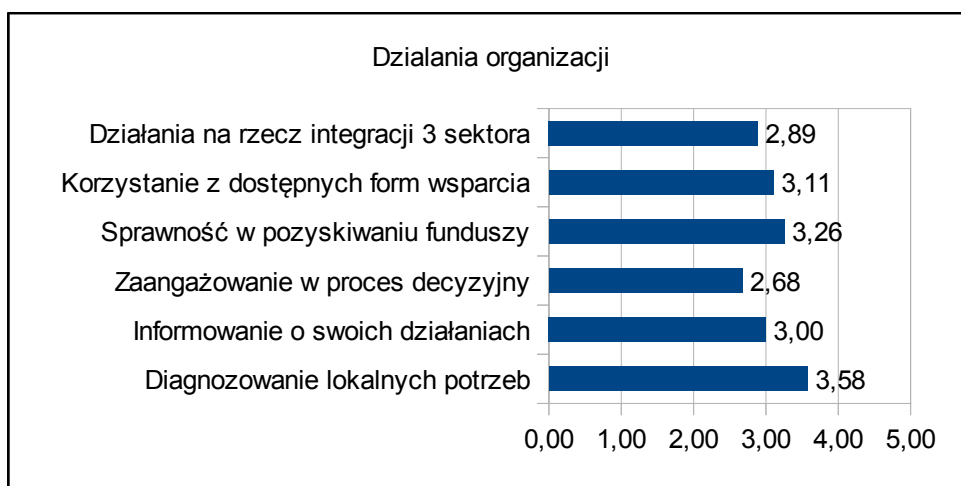
Członkowie organizacji pozarządowych oceniają aktywność społeczną mieszkańców na średnią (58% badanych.)

Kolejny blok zawierał pytania to, jak znając środowisko lokalne respondenci oceniają podejście organizacji do współpracy z samorządem i innymi organizacjami. Na pytanie o ocenę przejrzystości i jawności w działaniu 42% badanych wybrało odpowiedź: „dobrze”, natomiast 21 % wybrało odpowiedź „źle” i „bardzo źle”. Aż 37 % badanych wybrało odpowiedź średnią, tj. „ani dobrze, ani źle”. Badani pytani byli o to, jak oceniają stosowanie zasady partnerstwa w relacjach z innymi podmiotami. 52 % badanych ocenia ją dobrze i bardzo dobrze, 37% ani dobrze ani źle, zaś 11% źle. Badani stosunkowo dobrze oceniają wolę współdziałania przy rozwiązywaniu lokalnych problemów - 53% respondentów uznało, iż ocenia ją dobrze i bardzo dobrze, pozostali ankietowani ocenili ten aspekt średnio (47%). Nie pojawiły się odpowiedzi negatywne. Wskaźniki obrazujące odsetek ocen pozytywnych w tym zakresie zawiera poniższy wykres.

Ostatni blok pytań w tym obszarze dotyczył oceny przez NGO sposobu funkcjonowania znanych im organizacji w sześciu obszarach. Uśrednioną wartość wskaźników (ocena w skali 1-5) obrazuje poniższy wykres.

Najlepiej badani oceniają sposób w jaki organizacje diagnozują lokalne potrzeby (63% ocen dobrych i bardzo dobrych). Następnym obszarem jest sprawność w pozyskiwaniu funduszy (37% ocen dobrych i bardzo dobrych), korzystanie z dostępnych form niefinansowego wspierania organizacji (32% ocen dobrych i bardzo dobrych). Zdecydowanie najgorszym przedstawia się poziom zaangażowania w proces decyzyjny, tj. tworzenie nowego prawa, programów i strategii, gdzie jedynie 11% badanych ocenia organizację dobrze, zaś aż 37% ocenia ją źle i bardzo źle. Również niską ocenę uzyskał obszar działań na rzecz integracji środowiska pozarządowego, gdzie przeważa ocena średnia (47% badanych), zaś odpowiedzi dobre i złe rozkładają się po równo (26%).

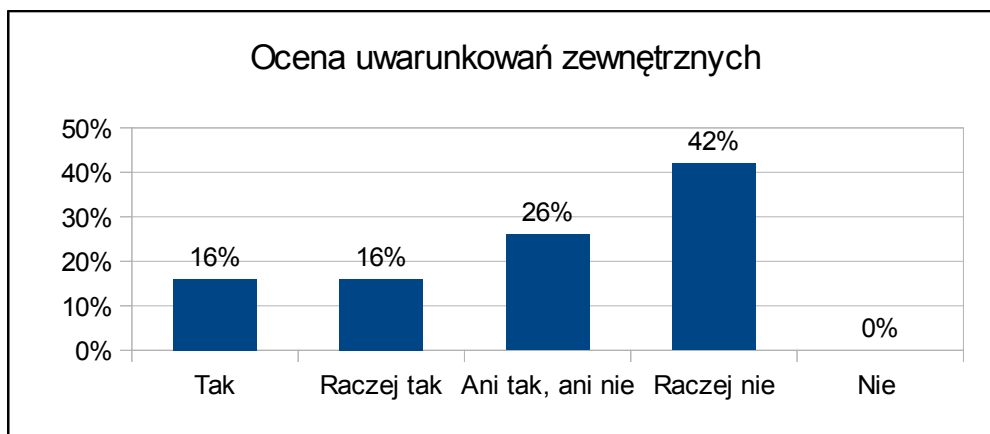
Znamienny dla całego badania jest bardzo duży odsetek ocen średnich (ani dobrze, ani źle). Zjawisko to z jednej strony może istotnie wskazywać, że badanyemu trudno jest jednoznacznie wskazać, że dany aspekt oceniają dobrze czy źle. Z drugiej strony odpowiedź ta może być traktowana przez respondentów jako odpowiedź ucieczkowa i oznacza nie tyle ocenę danego zagadnienia, a raczej odpowiedź: trudno powiedzieć, nie mam zdania. Trudno z całą pewnością stwierdzić, jaki procent udzielonych w ten sposób odpowiedzi stanowią tzw. odpowiedzi ucieczkowe.

Ad. 4. Uwarunkowania zewnętrzne współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Ankieta zawierała pytanie czy badani uważają, że obowiązujące rozwiązania prawne oraz programy i działania władz krajowych sprzyjają rozwojowi współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządem.

Kategoria oceny	Wartość wskaźnika	Poziom oceny max.	Ocena w skali 1-5
1. Ocena zewnętrznych warunków w współpracy	3,05	5,00	3,05
Średnia ocena warunków zewnętrznych			3,05

W ocenach respondentów przeważa ocena negatywna, którą wskazało 42% osób. Jeśli włączymy również osoby, które udzieliły odpowiedzi „ani tak, ani nie”, wskazuje to na stosunkowo niską aprobatę istniejących przepisów prawnych regulujących współpracę międzysektorową w kraju.

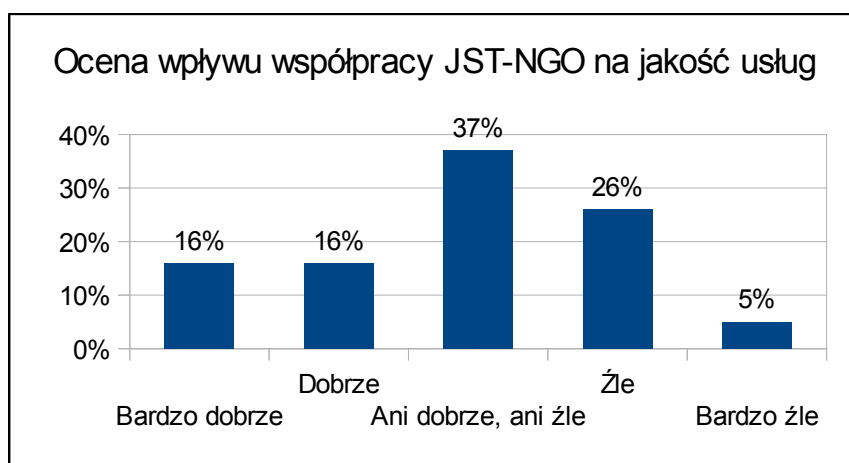

Ad. 5. Rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

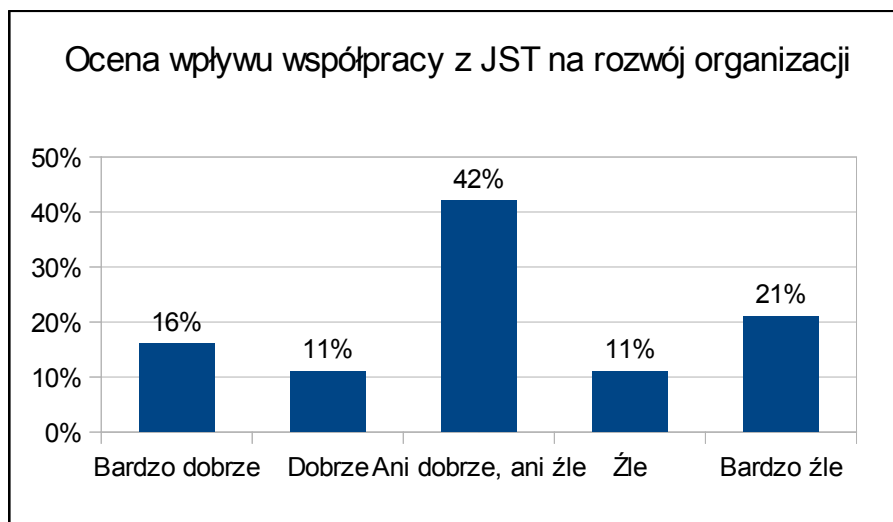
Zakres ostatnich dwóch pytań dotyczył dwóch komponentów: oceny wpływu współpracy samorządu z organizacjami na: a/ jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom; b/ rozwój swojej organizacji

Kategoria oceny	Wartość wskaźnika	Poziom oceny max.	Ocena w skali 1-5
1. Wpływ na usługi dla mieszkańców	3,11	5,00	3,11
2. Wpływ na organizację	2,89	5,00	2,89
Średnia ocena rezultatów współpracy			3,00

Odpowiedzi wśród respondentów ponownie są bardzo rozbieżne. Tyle samo badanych ocenia ten wpływ dobrze i bardzo dobrze (1/3 respondentów) oraz źle i bardzo źle (również 1/3 respondentów). Duża część z nich wskazała ocenę średnią (37%). Jedną z możliwych interpretacji takiego wyboru respondentów, wskazujących na to, że jest to odpowiedź ucieczkowa, może być to, że brak wiedzy badanych lub wiedza niepełna na temat konkretnych usług dla mieszkańców, jakie są świadczone przez organizacje pozarządowe. Ta hipotezę uzasadnia częściowo niska ocena organizacji dotycząca wzajemnego informowania o swoich działaniach (trzeci obszar ankiety).

Podobnie przedstawia się ocena wpływu współpracy na rozwój organizacji respondentów. Duża część badanych nie jest w stanie jednoznacznie tego ocenić (42%). Pozostałe organizacje oceniają to bardzo rozbieżnie - dla jednych jest to zauważalne i powoduje rozwój, dla innych - współpraca z samorządem nie przyczynia się do ich rozwoju w żadnym stopniu.

Ostatnie pytanie w ankiecie dawało respondentom możliwość wskazania kierunku zmian, które ich zdaniem mogłyby znacząco poprawić jakość i użyteczność współpracy między administracją samorządową a organizacjami.

Podsumowanie przedstawia następująca tabela:

ZAGADNIENIA	WSKAZANIA RESPONDENTÓW
BIUROKRACJA	<ul style="list-style-type: none"> • mniej „papierologii” ułatwi współpracę; • mniej biurokratyzacji, a większa elastyczność.
KOMUNIKACJA	<ul style="list-style-type: none"> • ustalić 1 dzień w miesiącu na spotkanie wszystkich organizacji z samorządem; • zwiększyć zakres przekazywania informacji dla organizacji pozarządowych; • wypracować wspólny „kod mówienia”, komunikaty do mediów, do przedsiębiorców, nagłaśniać w mediach, wydawać gazetkę np. „Samorządowiec Suwalski”; • bardziej interesować się problemami i trudnościami organizacji w prawidłowym jej działaniu.
PEŁNOMOCNIK	<ul style="list-style-type: none"> • Wydaje mi się, że dobrze byłoby powołać jedną osobę do kontaktu z organizacjami pozarządowymi, która wywodziłaby się z organizacji i znała problemy. Ta osoba byłaby odpowiedzialna za zorganizowanie spotkań i rozwiązywanie problemów bieżących. Stanowisko, które jest obecnie w Urzędzie Miasta nie spełnia swoich funkcji. Jest raczej do prowadzenia bazy bez rozwiązywania problemów, czy współpracy.
ZASADY WSPÓŁPRACY	<ul style="list-style-type: none"> • Wsłuchiwać się w głos organizacji; • Chęć rzetelnej współpracy, równe traktowanie wszystkich organizacji; • Trochę empatii. Podjąć dialog i uważniej słuchać głosu społecznego; • Decyzje muszą być szerzej konsultowane i bardziej jawne.

DŁUGOFALOWA STRATEGIA	<ul style="list-style-type: none"> • Władze powinny stworzyć długofalową politykę współpracy z organizacjami pozarządowymi.
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetencja urzędników.
FINANSE	<ul style="list-style-type: none"> • Przeznaczyć większe środki na współrealizację zadań z organizacjami.

LOKALNY INDEKS JAKOŚCI WSPÓŁPRACY - OCENA OGÓLNA

Kategoria oceny	Ocena w skali 1-5
Zakres w współpracy	3,68
Podejście administracji	2,86
Podejście organizacji	3,16
Uwarunkowania w współpracy	3,05
Rezultaty w współpracy	3,00
Średnia z ocen częściowych	3,15

Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego można stwierdzić, iż organizacje oceniają jakość współpracy z administracją samorządową przeciętnie. Mimo szerokiego zakresu współpracy oraz funkcjonowania różnorodnych form współpracy w mieście Suwałki, podejście administracji do NGO jest oceniane nisko. Stosunkowo nisko jest oceniane również wzajemne stosunki wewnątrz trzeciego sektora, w szczególności w zakresie współpracy z innymi organizacjami i partnerami. W powyższym kontekście niejako pochodną jest ocena wpływu współpracy na życie społeczne w mieście oraz rozwój samych organizacji (wskaźnik 3,00). Nie zauważa się przy tym występowania korelacji między czynnikami takimi jak wiek organizacji czy obszar działalności a ocena jakości współpracy. Na podstawie wyłącznie wyników ankiet, niemożliwa jest szersza interpretacja uzyskanych odpowiedzi, dlatego też poszerzono badanie o wywiady z przedstawicielami trzeciego sektora oraz administracji samorządowej w Suwałkach.

6. Wywiady swobodne.

W lutym 2014 r. przeprowadzono wywiady swobodne z przedstawicielami suwalskich organizacji pozarządowych (4 osoby) oraz pracownikami samorządu (2 osoby) oparte o dyspozycje wywiadu. Badani byli pytani o ocenę procesu współpracy, jej jakości oraz satysfakcji ze współpracy.

Obraz współpracy

Etap rozwijający się

Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że ogólna ocena współpracy międzysektorowej jest dobra, jej stan się polepsza, ale jednocześnie respondenci zauważają, że nie jest to etap zamknięty, a raczej „rozwijający się” [W1/NGO]. *„Myślę że stan współpracy jest na dzień dzisiejszy dobry. Or-*

organizacje suwalskie są dosyć aktywne. Dość znaczna liczba działa aktywnie i włącza się w realizację zadań samorządowych. Ta aktywność jest dwustronna. Z jednej strony inspiracja często wypływa z samorządu, z drugiej strony też od kilku lat inicjatywy leżą też po stronie organizacji, na czym bardzo nam zależy.”[W3/JST].

Zauważalna jest deklarowana otwartość na współpracę ze strony samorządu, organizacje są określane jako niezbędny uczestnik życia publicznego: „Nie wyobrażam sobie pracy samorządu bez organizacji, bo w dzisiejszych czasach musi być organizacja, żeby zrealizować szereg działań w szerszym zakresie.”[W3/JST]. Druga odpowiedź świadczy o tym, że tę współpracę stymulują przepisy prawne, które określają wymóg współpracy, np. w zakresie programu współpracy: „Musimy być w częstszym kontakcie. No chociażby na etapie formułowania zadań priorytetowych. To organizacje mają wskazywać, jakich zadań mogą się podjąć do realizacji, np. w programie współpracy.” [W6/JST]

Relacja zleceniodawca- zleceniobiorca: nastawienie na wynik jakościowy i ilościowy.

W rozmowach z przedstawicielami administracji bardzo często współpraca międzysektorowa jest postrzegana przez pryzmat współpracy finansowej, a konkretnie zlecenia zadań publicznych. Przekonanie o tym, że organizacje wykonują zadania publiczne lepiej i taniej pojawia się w rozmowach dosyć często. Jedną z wypowiedzi przedstawiciela administracji świadczy o tym, że samorząd lepiej ocenia współpracę z organizacjami na wyższym poziomie profesjonalizmu: „Coraz lepsza jest współpraca z organizacjami, które sięgają po środki z zewnątrz, nie tylko opierając się na budżecie lokalnym samorządowym. I te doświadczenie organizacji w pozyskiwaniu środków, rozliczaniu się, pisaniu projektów, tu jest zdecydowanie lepsze. I tu współpraca jeśli chodzi o nasze lokalne środowisko jest dobra.”[W6/JST]

Wąska grupy odbiorców działań organizacji, roszczeniowość („A nam się należy”)

Z punktu widzenia administracji publicznej, cenna jest taka współpraca, która obejmuje swoim zasięgiem dużą grupę mieszkańców miasta, przez co jest w stanie rozwiązać określony problem społeczny. Wymaga to patrzenia szerzej, niż tylko z punktu widzenia własnej organizacji.

„Są organizacje, które oczekują wsparcia finansowego ze środków budżetu samorządowego. Często są to zadania, które nie wykraczają poza własnych członków, czyli są to potrzeby tylko i wyłącznie członków. Natomiast brakuje tego wyjścia, jeśli są to środki publiczne i ogłaszamy konkurs na realizację zadania, dania czegoś więcej niż swoim członkom. Takie poprowadzenie tego zadania publicznego, żeby było większe zainteresowanie z zewnątrz. Jeszcze jest takie myślenie: Oto jesteśmy, oto działamy, skupiamy takie osoby i nam się należą te pieniądze, należą się nam środki, byśmy mogli funkcjonować, być.”[W6/JST]

Biurokracja versus niedbałość

Respondenci dokonują również oceny wzajemnych relacji wynikającej z udanej lub nieudanej współpracy w zakresie zlecenia zadań publicznych oraz trudności, jakie napotykają w tym obszarze. Różnica wynikająca z innych zasad działania obu sektorów, w szczególności znacznie

bardziej sformalizowanego działania administracji publicznej, rodzi poważne trudności w budowaniu współpracy.

„Są pewne zasady współpracy, pewne ramy, których musimy się trzymać, pewne przepisy, które należy przestrzegać. Czy wynika to z niskiej świadomości czy niskiej wiedzy, trudno powiedzieć. Ale poziom i jakość dokumentacji, jaka na dzień dzisiejszy przedkładają organizacje na różnych szczeblach do samorządu jest bardzo niska, budzi wiele zastrzeżeń. Ciągłe podpowiadamy od lat, że jeśli teraz dopracują, będą się trzymać terminów, bo to jest istotne, będą składać poprawnie wnioski, to obieganie się o środki na przykład z EU będzie o wiele prostsze. To jest chyba największy mankament organizacji pozarządowych. Na pewno wiąże się to z tym, że zdecydowana większość osób zaangażowanych w działalność, pracuje społecznie, więc poza pracą zawodową, może to wynika z braku czasu, ale naprawdę sprawniej by się pracowało, gdyby organizacje zwracały uwagę na to, z jakimi dokumentami występują, co w nich zamieszczają. Tutaj mamy rzeczywiście najwięcej problemów. Myślę, że za mało korzystają z możliwości dokształcania się. Stwarzamy wiele okazji do korzystania ze szkoleń. I tutaj jest duży ukłon w stronę organizacji, że powinny z tego korzystać. Specjalnie ściągamy specjalistów, sprawdzonych specjalistów, ale ten element bardzo kuleje. I sami wychodzimy z inicjatywą, jako pracownicy, instruktazu udzielamy każdemu, kto tylko zechce przyjść.[W3/JST]. Druga wypowiedź również podkreśla podobne kwestie: „Życzyłabym sobie, żeby środki publiczne były szczególnie traktowane, rozliczane. Brak tej świadomości jest, że to środek publiczny, że tak musi być, że to nie jest co łaska, prywatne pieniądze. Tu świadomość jest dość niska.(...) To co piszą organizacje w ofertach, dość często zdarza się, że rozmija się z realizowanym działaniem. Oferta sobie, ale realizacja sobie. Nie ma tej świadomości, że oferta musi być spójna z realizowanymi działaniami. (...) Rzecz, która jest zniewalająca to niedotrzymanie terminów składania sprawozdań. W mentalności wielu organizacji jest tak, że jeśli się dzień później złoży sprawozdanie, to cóż takiego się wydarzyło. To, że prosimy o wyjaśnienia, czy powody, to jest kolejne czepianie się.”[W6/JST].

Uczestnicy wywiadów ze strony NGO szczególnie nie podkreślali jako uciążliwych istniejących wymogów formalnych. Wynika to częściowo z tego, że większość respondentów nie korzystała dotychczas z dotacji Urzędu Miejskiego, więc nie ma w tym zakresie doświadczeń. Nieco bardziej krytyczni pod tym kątem byli respondenci w badaniu ankietowym. Jednocześnie z badań ogólnopolskich sektora pozarządowego wynika, że istotnie w ostatnich dwóch latach wyraźnie wzrosła grupa działaczy skarżących się na nadmiernie rozbudowaną biurokrację administracji publicznej. Istotny problem w relacjach międzysektorowych stanowią też skomplikowane procedury narzucane partnerom przez stronę publiczną⁶.

Duże zróżnicowanie i rozproszenie organizacji („każdy sobie”), niski stopień integracji i współpracy wewnątrzsektorowej

Zarówno z wypowiedzi przedstawicieli organizacji, jak również samorządu, bardzo jasno przedstawia się obraz niskiego stopnia współpracy między samymi organizacjami. W jednym z wywiadów pojawiają się sformułowania o „odkrajaniu kawałków tortu” przez poszczególne organizacje, czy też o „ciągnięciu kołdry w swoją stronę” [W1/NGO]. Padały stwierdzenia o istniejącej rywalizacji w środowisku pozarządowym. Podobnie wzajemne relacje między organi-

6. Podstawowe fakty o organizacjach pozarządowych. Raport z badania 2012, Stowarzyszenie Klon/Jawor 2013, str.12

zaczynają postrzegać urzędnicy: „U nas w Suwałkach tak jest - każdy sobie. Bardzo tak. Sobie tylko i wyłącznie. Może dojdzie do tego, życzylabym sobie, by była taka sytuacja, że kilka organizacji o podobnym działaniu, zwłaszcza skupiających tych samych członków, zrobiło coś wspólnie.” [W6/JST]

Wielu respondentów mówiło o niskim stopniu współpracy jako barierze, która nie sprzyja budowaniu współpracy z administracją publiczną. W tym kontekście szczególnie mocno brzmiały głosy przedstawicieli trzeciego sektora o potrzebie budowania federacji organizacji pozarządowych, która byłaby partnerem w stosunkach z samorządem. „Dla mnie potęgę pokazało, co federacja może zrobić, na podstawie Elbląga. W Elblągu z organizacjami liczą się wszyscy i wszystkie siły polityczne (...). W masie siła. Zakładam, że federacja jako organ, być może nawet zarejestrowana w sądzie, KRS, na pewno wpłynie na ściślejszą współpracę z urzędem miasta. Fakt, że urzędnicy też to potwierdzają, że wolą rozmawiać z przedstawicielami federacji o strategicznych sprawach” [W1/NGO]. Respondenci widzą w federacji szansę na zmianę podejścia rywalizacyjnego oraz wzmocnienie głosu sektora, a tym samym na uzyskanie większego wpływu na decyzje podejmowane przez miasto: „gdy będzie takie miejsce, gdzie będą mogły się spotykać różne podmioty i każdy z nich przedstawi swoje problemy i każdy z nich podejmie taką decyzję, o której mówiłem, że staramy się wspólnie wymusić na mieście czy prezydencie czy na władzach (nie tylko lokalnych) nasz pomysł na to, jak chcemy funkcjonować, na to miasto, ale w ogóle na życie. Jak to mówi jedna organizacja, to inni dolożą jeszcze takich dziegi: „Bo oni to coś chcą, a lepiej żebyśmy my mieli”, a wspólnymi siłami, jeśli będzie to wypracowane w jakimś konsensusie, może być to w kłótni, tak jak w Radzie (sportu) od czasu do czasu, gdzie mamy czasem odmienne zdania, ale potem podejmujemy wspólne decyzje.” [W5/NGO].

Przykładem udanej współpracy wewnątrzsektorowej, trwającej od ponad 10 lat w Suwałkach są funkcjonujące zrzeszenia sportowe oraz Rada Sportu, które poprzez fakt integracji środowiska sportowego znacznie się wzmocniły w stosunkach z samorządem: „Od tego momentu 12 organizacji podejmuje wspólne działania, a nie przeciwstawne sobie, jeżeli chodzi o wyrobienie pewnych spraw związanych z uregulowaniem, stworzeniem regulaminów, sposobów finansowania, jak również wspierania różnych dziedzin działalności.” [W5/NGO].

Jedna z badanych osób zauważa również rolę edukacyjną federacji - byłaby to przestrzeń spotkania organizacji doświadczonych i młodych, które mogłyby od siebie się uczyć i profesjonalizować swoje działania. [W4/NGO].

Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych – rola szkoleniowa i doradcza

W bloku pytań na temat istniejącej infrastruktury współpracy zapewniającym organizacjom możliwość rozwoju, znalazły się pytania o rolę i znaczenie funkcjonującego w Suwałkach od 2013 roku Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. Zadanie prowadzenia Centrum zostało w trybie konkursowym powierzone organizacjom pozarządowym. Z przeprowadzonych rozmów można wnioskować, że Centrum jest potrzebne i spełnia rolę przede wszystkim szkoleniową oraz w pewnym zakresie integruje suwalskie organizacje pozarządowe. Jest to zgodne z założeniami samorządu, które przyświecały powołaniu takiego ośrodka wsparcia organizacji: „W Centrum korzystają ze wsparcia organizacje, które są mniej samodzielne, które dopiero się utworzyły, organizacje, które mają małe lokale, ale nie mają miejsca na zorganizowanie większego spotkania.

To Centrum ma spełniać taką rolę. Centrum ma ciągle szkolić, podnosić umiejętności poszczególnych organizacji.”[W6/JST]. Pytani o rolę CWOP przedstawiciele organizacji zauważają, że oferta CWOP jest dosyć wąska: „Na pewno to jest dobre miejsce dla organizacji nowych, młodych, młodzieżowych. W jakimś podstawowym stopniu CWOP zaspokaja te potrzeby.(...) Korzystam ze szkoleń, jedne szkolenia są na wysokim poziomie, inne na bardzo wysokim. Te informacje powinny być też bardziej ukierunkowane na to, jak pisać projekty, jak pozyskiwać środki. Wiele organizacji nie ma na ten temat żadnego pojęcia (...) Powinni bardziej skupiać się na integracji środowiska suwalskiego. Tam jest zbyt mało organizacji skupionych wokół Centrum, za mało organizacji korzysta.”[W1/NGO]

Rola, jakiej z pewnością respondenci nie przypisują Centrum Współpracy, jest bycie swojego rodzaju pośrednikiem między urzędem a organizacjami. Mimo, iż istotnie urzędnicy wskazują, że powstanie CWOP, odciążyło ich w pewnym stopniu, jeśli chodzi o obowiązki (np. prowadzenie szkoleń, udzielanie wyjaśnień dotyczących konkursów, realizacji dotacji czy sprawozdawczości), to w przypadku współpracy niepolegającej na realizacji zadań publicznych, organizacje mają trudności w identyfikacji osoby czy wydziału, do którego mogliby przyjść ze swoją sprawą.

Dotychczasowe funkcjonowanie CWOP w świetle zgłaszanych przez organizacje pozarządowe uwag, wymaga poprawy, zwłaszcza pod kątem większej aktywności, przepływu informacji oraz zachęcenia do korzystania większej ilości suwalskich organizacji pozarządowych, które dotychczas nie były zainteresowane ofertą CWOP. Znamienne jest bowiem to, iż Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego w ramach konsultacji programu współpracy na 2014 rok, oceniając dotychczasową działalność CWOP, postulowała, by obniżyć koszt planowanych środków finansowych na prowadzenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych w 2014 roku, chcąc spowodować większą kreatywność organizacji prowadzącej CWOP w pozyskaniu środków zewnętrznych⁷.

Komunikacja i wzajemne informowanie się

Sporo informacji dotyczących trzeciego sektora zamieszczanych jest na stronie urzędu miejskiego, jest również możliwość otrzymywania newslettera. Mailingi do organizacji rozsyła także Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT oraz CWOP. Z wywiadów wynika, że jedną z przeszkód, która może powodować brak dostępu przedstawicieli organizacji do tych informacji, wydaje się być brak zainteresowania.

Badani wyrażali jednak potrzebę większego bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami magistratu. Tęgo braku nie zaspokajają organizowane wspólne spotkania opłatkowe, uczestnictwo urzędników oraz władz w wydarzeniach organizowanych przez NGO, a w najmniejszym stopniu kontrole przeprowadzane w związku z realizowanymi zadaniami publicznymi. W rozmowach brzmiała potrzeba istnienia stanowiska pełnomocnika prezydenta ds. organizacji pozarządowych

7. Por. Informacja z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Miejskiej w sprawie uchwalenia Programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2014, s. 15, http://bip.um.suwalki.pl/organizacje_pozarządowe_sek/OP_konsultacje_społeczne_sek/kons_2014_program.htm

- osoby, która byłaby dla organizacji osobą pierwszego kontaktu, doradcą, który pomagałby w budowaniu współpracy danej organizacji z samorządem. Innym pomysłem, do którego badani odnosili się pozytywnie, było organizowanie spotkań z prezydentem, np. w formie kawiarenek obywatelskich. Tu, na podstawie wcześniejszych doświadczeń, pewne obawy wyrażali urzędnicy: „Sądzę że to dobry pomysł, pod warunkiem, że [spotkania] nie będą w duchu obwiniania, krytykowania, tylko będą możliwe rozwiązania, co widzimy i co jest możliwe do zrobienia, traktując tą władzę i przedstawicieli samorządu jako partnerów, którzy mogą zmienić te rzeczywistość, która dzieje się tutaj. Ale musiałoby dojść do takiej kreatywności. Nie - panie prezydencie są dziury gdzieś tam i niech pan coś z tym zrobi, tylko - jakbyśmy my to widzieli.”[W6/JST]

Niski stopień uczestnictwa w konsultacjach i realnego wpływania na decyzje samorządu

Zarówno członkowie organizacji jak też przedstawiciele urzędu, jako niski oceniają udział organizacji w procesie konsultacji społecznych. Informacje o możliwości wzięcia udziału w konsultacjach docierają do organizacji za pośrednictwem internetu, zarówno z urzędu miasta, jak też z organizacji pozarządowych (wymieniano Centrum Pryzmat), jednakże organizacje niechętnie zabierają głos, np. w sprawach bezpośrednio dotyczących ich działalności. „Program współpracy jest szeroko konsultowany, ponieważ mamy radę [działalności pożytku publicznego, to konsultacje społeczne są przeprowadzane w gronie specjalistów, ale nie tylko. Są też otwarte konsultacje, tzn. każdy członek może się wypowiedzieć.”[W6/JST] Dlaczego organizacje nielicznie w nich uczestniczą? To jedna z odpowiedzi: „Część organizacji jest przekonana, że ma znikomy wpływ na to. Nie mają wiedzy, nie mają świadomości. Jeszcze takim starym myśleniem, że i tak [oni] zrobią co chcą. Ale mi się wydaje, że te czasy się już skończyły. Organizacje mają i mogą mieć jeszcze większy wpływ. Ale to kwestia świadomości. Informować, informować i jeszcze raz informować.” [W1/NGO] O tym, że warto budować kulturę konsultacji, przekonują przedstawiciele sektora sportu w Suwałkach: „Mamy doświadczenie dość długotrwałe w konsultacjach, dlatego że nasze gremium Rada Sportu (różne miała nazwy) funkcjonuje od kilkunastu lat w Suwałkach, przynosi wymierne korzyści i to obustronne. Dzięki takim dyskusjom z udziałem środowiska sportowego wypracowaliśmy wiele rozwiązań w skali miasta i to rozwiązań takich, które były powielane na terenie całego kraju.”[W3/JST]

W kontekście konsultacji społecznych przywoływana jest również Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego: „zdarzają się tematy, które trzeba [z Radą] skonsultować. Ta konsultacja jest potrzebna, bo zawsze preferowałam takie stanowisko: zza biurka pewnych rzeczy się nie dostrzeżga. Natomiast kontakt pozwala na to, by z innej strony spojrzeć na to samo zagadnienie i znaleźć optymalne rozwiązanie.”[W3/JST] Z kolei organizacje pozarządowe, pytane o to, jak oceniają funkcjonowanie tego ciała opiniodawczo-konsultacyjnego, miały trudności z określeniem, czym konkretnie do tej pory Rada się zajmowała. Spowodowane jest to w pewnej mierze krótkim okresem jej funkcjonowania, jednakże pojawiły się sugestie, by Rada również informowała środowisko suwalskich organizacji, o pracy, którą wykonuje.

Podsumowanie

1/ Badanie potwierdza, że w Suwałkach występuje wiele form współpracy, w tym finansowa i pozafinansowa, m.in. dotacje na zadania publiczne, inicjatywa lokalna, preferencyjne możliwo-

ści korzystania z lokali, wsparcie szkoleniowe. Zdecydowanie mniej rozwinięta jest współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych.

Rekomendacja: wzmocnienie obszaru współpracy polegającego na uczestnictwie organizacji w tworzeniu polityk publicznych (dokumentów, programów, strategii itp.); zwiększenie aktywności organizacji w zakresie konsultacji społecznych i współtworzenia rozwiązań prawnych; bazowanie na dobrych, sprawdzonych doświadczeniach w tym zakresie (np. Rada Sportu)

Warto podkreślić, że budowanie współpracy opartej przede wszystkim na współpracy w realizacji zadań publicznych może skutkować asymetrycznym układem między NGO a JST, gdyż z założenia są to relacje oparte nie na partnerstwie, a raczej na pewnym rodzaju zależności i podporządkowaniu, gdzie samorząd jest nadzorcą, a organizacja nadzorowanym. Nie sprzyja to rozwijaniu partnerskich, opartych na dialogu relacji. Stąd szczególnego znaczenia nabiera definiowanie współpracy w szerszym kontekście niż tylko współpraca finansowa, a także dbanie o przejrzystość wzajemnych relacji.

2/ Problemem organizacji jest stosunkowo niski stopień profesjonalizacji: brak kwalifikacji, wypracowanych systemów działania, wiedzy i doświadczenia w zakresie tworzenia i współdecydowania o politykach publicznych, a także realizacji zadań publicznych.

Rekomendacja: systematyczna edukacja organizacji pozarządowych ze szczególnym uwzględnieniem uczenia się przez doświadczenie; podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, zwiększenie zasięgu oddziaływania i bardziej profesjonalna realizacja zadania publicznego pod nazwą „Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych”, kierowanie specjalistycznych form wsparcia dla organizacji pozarządowych.

3/ Organizacje i samorząd w Suwałkach rzadko spotykają się bezpośrednio. Również w procesach konsultowania dokumentów (np. programu współpracy) nie są organizowane spotkania. Nie ma osoby pełniącej funkcję pełnomocnika Prezydenta Miasta Suwałk ds. organizacji pozarządowych.

Rekomendacja: zwiększenie częstotliwości spotkań bezpośrednich, w szczególności w konsultacjach społecznych; powołanie pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych.

4/ Z badań wynika, że sektor suwalski jest rozproszony i podejmuje niewiele wspólnych inicjatyw. Integracja wewnątrzsektorowa może poprawić jakość realizowanych działań oraz wzmocnić głos trzeciego sektora w relacjach z samorządem.

Rekomendacja: budowanie platformy integracji trzeciego sektora, np. federacji.

5/ Mimo rosnącej otwartości na współpracę obu sektorów, widoczna jest jeszcze pewna nieufność i stereotypowy podział MY-ONI, przejawiający chociażby w stosunku do tzw. biurokracji i konieczności spełniania wielu wymogów oraz wypełniania procedur.

Rekomendacja: podejmowanie działań mających na celu budowę wzajemnego zaufania i zrozumienia między stronami współpracy.

7. Dyskusja moderowana

Ogólne informacje o spotkaniu

Dyskusja na temat oceny jakości współpracy w mieście Suwałki odbyła się 25 lutego 2014 r. w ramach projektu „Razem dla Suwałk”. Wzięło w niej udział łącznie 15 osób, wśród nich 9 przedstawicieli i przedstawicielem organizacji pozarządowych oraz 6 pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach. Dyskusja była poprzedzona prezentacją wyników przeprowadzonych badań na temat jakości współpracy w mieście Suwałki. Moderowała ją realizatorka badań socjolog Agnieszka Maszkowska.

Dyskusja, zgodnie z założeniami oceny metodą Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy dotyczyła trzech płaszczyzn współpracy:

- 1/ tworzenia polityk publicznych;
- 2/ realizacji zadań publicznych;
- 3/ rozwoju infrastruktury współpracy.

Ustalenia na temat współpracy przy tworzeniu polityk publicznych w Suwałkach

Czy w samorządzie istnieje tego typu rozwiązanie?	TAK/NIE REKOMENDACJE
Samorząd dysponuje danymi nt. bezrobocia, warunków mieszkaniowych, aktywności obywatelskiej na swoim terenie.	TAK Samorząd dysponuje danymi z ogólnodostępnych baz danych (np. GUS) oraz statystyk własnych.
Istnieje wspólny samorządowo/pozarządowy zespół ds. diagnozowania problemów lokalnych.	NIE W Suwałkach nie ma ustalonych zasad uczestnictwa organizacji pozarządowych w procesie diagnozowania problemów lokalnych.
Samorząd dysponuje aktualną bazą teleadresową organizacji działających na swoim terenie.	TAK Urząd Miejski prowadzi bazę organizacji, ale jest ona nieaktualna oraz niedostępna dla organizacji pozarządowych REKOMENDACJE: 1/ aktualizacja bazy teleadresowej 2/ udostępnienie bazy teleadresowej, np. na stronie internetowej
Na stronach internetowych samorządu istnieje miejsce, w którym organizacje mogą zamieszczać informacje.	TAK Na stronie Urzędu Miejskiego (www.um.suwalki.pl) organizacje mogą zamieszczać informacje o realizowanych przez siebie działaniach w zakładce „Aktualności” REKOMENDACJE: 1/ sprecyzowanie na jaki adres (do kogo w Urzędzie Miejskim) należy wysłać informacje do zamieszczenia na stronie internetowej 2/ dążenie do zwiększenia przejrzystości strony internetowej urzędu miejskiego dot. organizacji pozarządowych i informacji o organizacjach i dla organizacji 3/ opracowanie strony lub podstrony internetowej ukierunkowanej na potrzeby organizacji pozarządowych z aktualizacją zamieszczanych tam informacji 4/ zwiększenie szybkości przepływu ważnych dla organizacji informacji (np. na temat ogłoszonych konkursów, spotkań itp.)

<p>Samorząd i organizacje wspólnie, w ramach regularnych spotkań ustalają najważniejsze kierunki polityki lokalnej, omawiając przy tym również kwestie finansowe.</p>	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p>W Suwałkach poza istniejącymi ciałami opiniodawczo-konsultacyjnymi (np. Rada Sportu, Rada Działalności Pożytku Publicznego), nie mają miejsca regularne spotkania trzeciego sektora i samorządu mającego na celu omawianie kierunków rozwoju lokalnego.</p>
<p>Istnieje jawny, spisany sposób postępowania/procedura tworzenia strategii, programów, planów, pozwalający organizacjom na zgłaszanie własnych projektów uchwał, a tym samym na wpływanie na kształt polityki publicznych.</p>	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>W mieście brak jest jednolitej procedury tworzenia dokumentów planistycznych, co przekłada się na brak zasad udziału organizacji pozarządowych w procesie ich tworzenia.</p>
<p>Większość organizacji aktywnie uczestniczy w konsultacjach planów, strategii, programów opisujących miejscowe polityki publiczne.</p>	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>W mieście funkcjonuje przyjęty uchwałą Rady Miasta tryb konsultowania z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ edukacja członków organizacji pozarządowych i urzędników w zakresie konsultacji społecznych (np. szkolenia, warsztaty)</p> <p>2/ pobudzanie świadomości członków organizacji pozarządowych na temat korzyści wynikających z udziału w konsultacjach społecznych</p> <p>3/ stosowanie przez samorząd różnych form konsultacji, w tym polegających na bezpośrednich spotkaniach (np. moderowane spotkania, warsztaty)</p> <p>4/ powstanie internetowej platformy do konsultacji społecznych i jej promocja</p>
<p>Większość planów, strategii i programów jest konsultowana z organizacjami pozarządowymi.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ wdrożenie modelu konsultacji zakładającego konsultowanie założeń rozwiązań w celu zwiększenia faktycznego wpływu organizacji na proponowane rozwiązania.</p>
<p>Kształt dokumentów, uchwał opisujących lokalne polityki podlega konsultacjom co najmniej dwójakiego rodzaju (np. konsultacjom pisemnym i wysłuchaniu).</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>Obecna forma konsultacji polega głównie na zgłaszaniu uwag do projektów uchwał w formie pisemnej lub elektronicznej. Spotkania konsultacyjne organizowane są sporadycznie.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ stosowanie co najmniej dwóch form konsultacji społecznych, w tym co najmniej jednej formy polegających na bezpośrednim spotkaniu</p>
<p>Wyniki tych konsultacji są publikowane wraz z uzasadnieniem przyjętych/ odrzuconych propozycji i uwag.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p>
<p>Istnieje roczny program współpracy z organizacjami, w którym ujęte są również zasady współpracy przy realizacji lokalnych polityk publicznych.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>Program współpracy w Suwałkach ma obecnie charakter roczny. Określa on zasady przeprowadzania konkursów oraz inne tryby realizacji zadań publicznych, obszary priorytetowe współpracy.</p>

<p>Tworząc polityki publiczne, organizacje współpracują z samorządem w ramach zespołów problemowych, rad, forów, komisji konkursowych, komitetów sterujących itp.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>Organizacje pozarządowe włączane są do prac nad projektami dokumentów poprzez wykorzystanie istniejących już zespołów (Rada Działalności Pożytku Publicznego, rady w obszarach: sportu, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, ds. rozwiązywania problemów alkoholowych) lub zespołów powoływanych celowo, np. 10 zespołów ds. strategii rozwoju</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ informowanie organizacji pozarządowych o działaniach funkcjonujących ciał doradczych</p>
<p>Plany, strategie, programy są opracowywane tak, żeby była możliwa ich ewaluacja według wcześniej przyjętych wskaźników. Organizacje uczestniczą w ewaluacji planów, strategii i programów.</p>	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p>W mieście brak jest jednolitej procedury tworzenia dokumentów planistycznych, co przekłada się na brak zasad udziału organizacji pozarządowych w procesie ich tworzenia.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/wypracowanie zasad włączania organizacji pozarządowych w proces tworzenia, realizacji i monitoringu realizowanych polityk publicznych np. poprzez włączanie organizacji do prac zespołów opracowujących w/w dokumenty oraz monitorujące ich realizację</p>
<p>Organizacje i samorząd monitorują realizację planów, strategii, programów.</p>	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>System monitoringu i oceny dokumentów planistycznych zawarty jest w poszczególnych dokumentach i nie określa roli organizacji pozarządowych w ocenie.</p>
<p>Samorząd upowszechnia wyniki ewaluacji realizowanych przez siebie lokalnych polityk publicznych.</p>	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>Organizacje pozarządowe nie otrzymują informacji na temat wyników ewaluacji lokalnych polityk publicznych.</p>

Ustalenia na temat współpracy przy realizacji zadań publicznych

<p>Czy w samorządzie istnieje tego typu rozwiązanie?</p>	<p style="text-align: center;">TAK/NIE REKOMENDACJE</p>
<p>Organizacje pozarządowe wykonują powierzone im zadania publiczne według ustalonych standardów.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>Zasady organizacji konkursów oraz tryby realizacji zadań publicznych określa program współpracy.</p>
<p>Podpisywane są wieloletnie umowy na realizację zadań publicznych przez organizacje.</p>	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>Zadania mają charakter roczny. Nie ma wieloletniego programu współpracy.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/rozważenie uchwalenia wieloletniego programu współpracy 2/ konkursy na realizację zadań publicznych , winny uwzględniać możliwości wieloletniego kontraktowania umożliwiającego rozwój i stabilizację realizacji zadań publicznych zlecanych przez samorząd organizacjom pozarządowym</p>
<p>Program współpracy określa, które zadania publiczne są zlecane organizacjom w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a które w innych trybach (np. zamówień publicznych).</p>	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p>Program nie wymienia konkretnie innych (poza Ustawą o działalności pożytku publicznego) trybów zlecenia zadań publicznych.</p>

<p>Istnieją jawne, spisane zasady organizacji konkursów, precyzujące m.in. zasady wyboru komisji konkursowych, warunki składania wspólnych ofert przez organizacje, czy kryteria wyboru ofert.</p>	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p style="text-align: center;">Przedstawiciele organizacji pozarządowych są zapraszani do udziału w komisjach konkursowych. Zasady organizacji konkursów oraz oceny wniosków są niejednolite.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p style="text-align: center;">1/ujednoczenie zasad składania wniosków 2/ utworzenie funduszu wkładów własnych, stwarzającego możliwości dofinansowania projektów, które uzyskały dotację z zewnętrznego źródła finansowania.</p>
<p>Samorząd umożliwia organizacjom korzystanie z majątku komunalnego, publicznej infrastruktury, pomocy jednostek organizacyjnych samorządu. Obowiązują w tym zakresie przejrzyste procedury.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p style="text-align: center;">Program współpracy jedynie sygnalizuje możliwości współpracy pozafinansowej, np. korzystania z majątku komunalnego. Nie zawiera odwołań do konkretnych przepisów lokalnych obowiązujących w tej kwestii.</p>
<p>Samorząd udziela organizacjom wsparcia merytorycznego (udziela informacji, szkoli, doradza) w zakresie realizacji zadań publicznych (np. ich rozliczania).</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p style="text-align: center;">Rolę szkoleniową i doradczą w zakresie realizacji zadań publicznych pełni korzystając z dotacji samorządu Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p style="text-align: center;">1/zwiększenie roli CWOP w zakresie przekazywania informacji pomiędzy NGO oraz NGO - Miasto na temat realizacji zadań publicznych</p>
<p>Organizacje pozarządowe realizując zadania publiczne promują ich rezultaty we współpracy z samorządem (np. strona www, patronaty).</p>	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p style="text-align: center;">Promowanie rezultatów odbywa się w niewielkim zakresie i ma ograniczony zasięg.</p> <p style="text-align: center;">Kontrola i ocena realizacji zadań publicznych wynika z umów. Nie są tworzone i publikowane raporty z oceny realizacji zadań publicznych.</p>
<p>Realizując zadania publiczne, organizacje współpracują z samorządem w ramach zespołów problemowych, rad, forów, komitetów sterujących itp.</p>	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p style="text-align: center;">Współpraca z samorządem w zakresie realizacji zadań publicznych polega opiera się w dużej mierze na relacji zleceniodawca - zleceniobiorca.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p style="text-align: center;">1/ rozwój projektów partnerskich (np. finansowanych ze środków unijnych)</p>
<p>W samorządzie istnieje procedura zawierania partnerstw w celu realizacji zadań publicznych i jest zawarta w programie współpracy.</p>	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p style="text-align: center;">Program współpracy nie określa procedury zawierania partnerstw.</p>
<p>Istnieją ogólnodostępne reguły realizacji zadań w trybie inicjatywy lokalnej.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p style="text-align: center;">Program współpracy przewiduje możliwość współpracy przy realizacji zadań publicznych w formule inicjatywy lokalnej. Organizacje pozarządowe nie znają procedury IL.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p style="text-align: center;">1/ promocja inicjatywy lokalnej wśród mieszkańców oraz organizacji pozarządowych, jako narzędzia aktywizacji społeczności lokalnych oraz efektywnego realizowania zadań publicznych</p>

Ustalenia dotyczące rozwoju infrastruktury współpracy

Czy w samorządzie istnieje tego typu rozwiązanie?	TAK/NIE REKOMENDACJE
W programie współpracy z organizacjami jest zadanie przewidujące działania na rzecz rozwoju organizacji i inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenia, doradztwo i animacje.	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>Zapisy programu współpracy na rok 2014 zawierają zadanie w zakresie działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tj. wsparcie prowadzenia Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.</p>
Istnieje co najmniej jedno z rozwiązań stanowiących instytucjonalne wsparcie organizacji – możliwość udzielania pożyczek/gwarancji organizacjom lub fundusz wkładu własnego, centrum organizacji pozarządowych.	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>W 2013 roku zostało utworzone Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, którego zadaniem jest udzielanie wsparcia szkoleniowego, doradczego oraz zapewnienie możliwości korzystania z pomieszczeń i sprzętu organizacjom.</p>
W samorządzie jest osoba odpowiedzialna za współpracę z organizacjami pozarządowymi, np. pełnomocnik ds. organizacji współpracy z organizacjami.	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>Do 2012 roku w Urzędzie Miejskim funkcjonowało stanowisko pełnomocnika ds. organizacji, obecnie takiego stanowiska nie ma. Współpraca odbywa się w różnych wydziałach urzędu, gdzie są osoby wyznaczone do kontaktu z organizacjami.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ przywrócenie stanowiska pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych</p>
Samorząd wspiera rozwój wolontariatu i inicjatyw obywatelskich podejmowanych przez mieszkańców.	<p style="text-align: center;">TAK</p>
Samorząd wspiera i uczestniczy przynajmniej raz w roku w plenarnym spotkaniu miejscowych organizacji.	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>W Suwałkach nie odbywają się plenarne spotkania miejscowych organizacji.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ zainicjowanie rocznych spotkań organizacji suwalskich</p>
Istnieje lokalna federacja, sieć, związek lokalnych organizacji pozarządowych (lub oddział większej sieciowej organizacji).	<p style="text-align: center;">NIE</p> <p>W Suwałkach branżą, która jest zrzeszona, jest sport. W innych obszarach działalności nie ma sieci ani federacji.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ Proces integracji ponadbranżowej dopiero się rozpoczyna. Wymaga on dalszego wsparcia w celu włączenia większej ilości organizacji w działania na rzecz rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej.</p>
Samorząd i organizacje wspólnie promują swoje działania w ramach lokalnych wydarzeń (np. festynów).	<p style="text-align: center;">CZĘŚCIOWO TAK</p> <p>Organizacje uczestniczą w cyklicznych wydarzeniach miejskich, np. Jarmark Kamedulski.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ zwiększenie możliwości promowania inicjatyw organizacji pozarządowych podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych, sportowych etc.</p>
Istnieje dokument określający politykę samorządu w zakresie tworzenia i działania partnerstw lokalnych z udziałem organizacji pozarządowych.	<p style="text-align: center;">NIE</p>

<p>Między organizacjami a samorządem istnieje formalnie zawiązane partnerstwo.</p>	<p style="text-align: center;">TAK</p> <p>Zbyt mało projektów jest realizowanych w formalnym partnerstwie samorządu z organizacjami pozarządowymi na rzecz realizacji zadań publicznych.</p> <p style="text-align: center;">REKOMENDACJE:</p> <p>1/ uszczegółowienie zasad zawierania partnerstw między samorządem a organizacjami</p> <p>2/ większa inicjatywa w zakresie realizacji partnerskich projektów.</p>
--	---

8. Podsumowanie wniosków i rekomendacji

Na zakończenie warsztatu, uczestnicy wspólnie wypełnili krótką ankietę, zawierającą uproszczoną ocenę współpracy.

Płaszczyzna współpracy	Ocena	Opis ułatwiający ustalenie oceny	OCENA
Tworzenie polityk publicznych	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Nie diagnozujemy wspólnie problemów i potrzeb mieszkańców, nie wymieniamy się informacjami, nie współtworzymy/konsultujemy istotnych dokumentów, aktów prawa lokalnego, program współpracy to fasada.	
	2 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki</i>	
	3 – współpracuje się średnio	Czasem współpracujemy ze sobą, ale nieregularnie. Nie wszystkie polityki (w tym dokumenty, prawo lokalne itp.) podlegają konsultacjom. Programy współpracy, choć istnieją, to nie satysfakcjonują jednej ze stron, są sztapowe – nie do końca odzwierciedlają lokalne potrzeby, nie zawsze przekładają się na realia.	4
	4 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki</i>	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Wspólnie tworzymy wszystkie ważne polityki i dokumenty, konsultujemy je, wymieniamy się informacjami. Programy współpracy odzwierciedlają prawdziwe relacje między nami i gwarantują ich poprawność.	

Realizacja zadań publicznych	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Samorząd prawie nie organizuje konkursów ani nie zleca organizacjom prawie żadnych zadań. Administracja nie wspiera też organizacji w żaden inny sposób, czy to poprzez udostępnianie lokali, czy innego rodzaju pomocy pozafinansowej. Organizacje nie uczestniczą też w ocenie realizacji zadań. Zupełnie nie są zawierane formalne partnerstwa dla rozwiązywania wspólnych problemów.	
	2 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki</i>	
	3 – współpracuje się średnio	Organizowane są nieliczne konkursy dla organizacji pozarządowych, zadania publiczne są też zlecane w innych trybach. Samorząd współpracuje tylko w niektórych dziedzinach, choć mógłby angażować organizacje w większym zakresie. Sporadycznie udzielane jest wsparcie majątkowe (np. udostępnianie pomieszczeń itp.). Samorząd unika angażowania organizacji w ocenę zadań, sporadycznie zdarza się zawiązywanie partnerstw dla rozwiązania wspólnych problemów.	4,5
	4 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki</i>	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Samorząd regularnie prowadzi konkursy dla organizacji pozarządowych, zleca też zadania publiczne w inny sposób. Co więcej, organizacje realizują zadania w bardzo różnych obszarach. W co najmniej kilku z nich istnieje stabilna współpraca, zawiązywane są formalne partnerstwa w różnych sprawach. Organizacje współuczestniczą w ocenie realizacji zadań publicznych	

Rozwijanie infrastruktury współpracy	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Organizacje w zasadzie nie mają szans uzyskać pomocy od samorządu – lokalu, porad, konsultacji. Nie istnieją żadne instrumenty wspierania pozarządowej infrastruktury (np. fundusz pożyczkowy czy centrum wspierania organizacji itp.). Nie istnieje baza lokalnych organizacji.	4
	2 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki</i>	
	3 – współpracuje się średnio	Samorząd udziela pewnego wsparcia miejscowym organizacjom. Urzędnicy od czasu do czasu organizują szkolenia i udzielają organizacjom porady. Istnieje gremium/zespół, który można określić jako lokalna rada działalności pożytku publicznego, nie pracuje on (ona) jednak zbyt intensywnie. Tylko niektóre organizacje mają realną szansę skorzystać z innych form wsparcia – lokali, sal konferencyjnych, promocji swoich działań poprzez media samorządowe itp.	
	4 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki</i>	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Samorząd inwestuje w rozwój organizacji na swoim terenie. Organizuje dla nich szkolenia, udziela wsparcia merytorycznego (np. porad prawnych), pomaga w organizacji konferencji, przedstawiciele administracji uczestniczą w spotkaniach środowisk pozarządowych. Organizacje mogą liczyć na pomoc, gdy chcą rozszerzyć swoją działalność, współpracować z innymi samorządami. Intensywnie działa lokalna rada pożytku publicznego/zespoły/fora konsultacyjne itp.	

Podsumowanie

W Suwałkach występuje wiele form współpracy, w tym finansowa i pozafinansowa, m.in. dotacje na zadania publiczne, inicjatywa lokalna, preferencyjne możliwości korzystania z lokali, wsparcie szkoleniowe. Samorząd regularnie prowadzi konkursy dla organizacji pozarządowych, zleca też zadania publiczne w inny sposób. Organizacje realizują zadania w różnych obszarach wymienionych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W niektórych z nich istnieje stabilna współpraca (np. sport). Regularnie uchwalany jest roczny program współpracy, który określa zasady przeprowadzania konkursów, inne tryby realizacji zadań publicznych oraz obszary priorytetowe współpracy. Środki finansowe przeznaczane na dotacje na zadania publiczne z roku na rok nieznacznie wzrastają. Informacja o konkursach ofert jest przesyłana organizacjom, a także zamieszczana na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. W komisjach konkursowych zasiadają również członkowie NGO. Istnieją unormowania prawne dotyczące inicjatywy lokalnej, jednakże jest ona stosunkowo mało znana i rozpowszechniona wśród przedstawicieli suwalskiego trzeciego sektora.

Miasto Suwałki ma dobrze rozwinięty system wsparcia organizacji pozarządowych. Samorząd przeznacza środki finansowe na wsparcie organizacji, a także wspiera je w formie niefinansowej. Poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego również udzielają pomocy i informacji organizacjom pozarządowym. Dotychczasowe funkcjonowanie prowadzonego ze środków Miasta Suwałki Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych w świetle zgłaszanych przez organizacje pozarządowe uwag, wymaga poprawy, zwłaszcza pod kątem do korzystania ze swj oferty, znacznie większej ilości suwalskich organizacji pozarządowych, które dotychczas nie były zainteresowane

ofercą CWOP. Do 2012 roku w Urzędzie Miejskim funkcjonowało stanowisko pełnomocnika ds. organizacji, obecnie takiego stanowiska nie ma. Współpraca odbywa się w różnych wydziałach urzędu, gdzie są osoby wyznaczone do kontaktu z organizacjami. Badania jasno wskazują, że organizacjom suwalskim brakuje pełnomocnika Prezydenta Miasta Suwałk ds. organizacji pozarządowych, który byłby osobą wzmacniającą i koordynującą współpracę międzysektorową we wszystkich jej wymiarach.

Zdecydowanie mniej rozwinięta jest współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych. W mieście funkcjonuje przyjęty uchwałą Rady Miasta tryb konsultowania z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. Obecna forma konsultacji polega głównie na zgłaszaniu uwag do projektów uchwał w formie pisemnej lub elektronicznej. Spotkania konsultacyjne organizowane są sporadycznie. Problemem organizacji jest stosunkowo niski stopień profesjonalizacji: brak kwalifikacji, wypracowanych systemów działania, wiedzy i doświadczenia w zakresie tworzenia i współdecydowania o politykach publicznych, a także realizacji zadań publicznych. Funkcjonuje kilka ciał opiniotwórczo-konsultacyjnych, w tym Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego, która stwarza możliwości wzmocnienia głosu trzeciego sektora w ważnych społecznie dyskusjach.

Zauważalna jest potrzeba integracji środowiska pozarządowego, np. w formule federacji, dzięki czemu możliwe będzie wzmocnienie realnego włączenia organizacji pozarządowych w tworzenie i realizację polityk publicznych oraz do realizacji zadań publicznych jako partnera Miasta. Potrzebne są działania zmierzające do edukacji oraz promocji konsultacji społecznych.

W najbliższym czasie kluczowym jest wzmocnienie organizacji w zakresie tworzenia polityk publicznych, w szczególności poprzez wpływ organizacji na powstające dokumenty, programy i strategie miejskie, gdzie dokładnie powinna być określona rola i zadania organizacji pozarządowych.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że sektor suwalski jest rozproszony i podejmuje niewiele wspólnych inicjatyw. Integracja wewnątrzsektorowa może poprawić jakość realizowanych działań oraz wzmocnić głos trzeciego sektora w relacjach z samorządem, stąd też warto rozwijać współpracę partnerską, zarówno między organizacjami, jak też organizacji z samorządem. Organizacje i samorząd w Suwałkach rzadko spotykają się bezpośrednio. Niezbędne w tym celu jest tworzenie platform współpracy, spotkań, służących wzajemnemu poznaniu się oraz budowaniu wzajemnych relacji opartych na zaufaniu. Chęć współpracy wykazana w przeprowadzonym badaniu przez obie strony – zarówno organizacje pozarządowe, jak też samorząd - oraz zrozumienie wzajemnych korzyści, jakie dzięki współpracy można uzyskać, są dobrym fundamentem pozwalającym budować stabilną i dobrą współpracę międzysektorową w Suwałkach.